

ธรรมะเกียรติ์ว่าง

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรมนะ ธรรมะเท่านั้นจะเป็นที่ฟัง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดือนประจํา
นะ เธอจงอย่ามีที่ฟังอื่นใดเลย เธอจงมีธรรมเป็นที่ฟังเถิด แต่ธรรมะมันอยู่ที่ไหนล่ะ เห็น
ใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ท่านค้นหา ท่านวิ่งไปหาธรรมะ ธรรมะมันหาได้ที่หัวใจของเรา เรา
อุตสาห์นะ ขับรถขับรากันมา เรามาเพื่ออะไร มาเพื่อฟังธรรมนะให้ธรรมะเตือนสติเรา
เตือนสตินะ ไม่มีใครเตือนเราได้ แม้แต่ตัวเราเองก็เตือนไม่ได้ ต้องให้ครูบาอาจารย์คอยเตือน
ให้เรา เพราะกิเลสมันครอบคลุมหัวใจเราอยู่ จะทำสิ่งใดเราก็คิดว่าเราทำถูกต้องดีงามแล้ว
ทั้งนั้น

จะทำสิ่งใดก็ว่าเราทำถูกต้องดีงาม ฟังสิ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะอวิชชามันครอบงำ
หัวใจเราอยู่ อวิชชาคือความไม่รู้ตามความเป็นจริง อวิชชามันมีพลังงานของมัน อวิชชาไม่รู้
ตามความเป็นจริง คำว่าไม่รู้ รู้เห็นใหม่ คำว่ารู้ ไม่รู้ตามความเป็นจริง นี่คืออวิชชาครอบงำ
เราอยู่ เรายังเตือนตัวเองไม่ได้ไง เราถึงต้องให้ครูบาอาจารย์คอยเตือนให้เรา ทีนี้ครูบา
อาจารย์คอยจะเตือนให้เรา ว่าสิ่งที่จะเตือนมาเหมือนผู้ใหญ่กับเด็ก เด็กนะ ถ้ามันโดนบังคับ
นัก มันก็มีความหงุดหงิดมันเป็นธรรมดา เด็กพอปล่อยให้มัน ให้มันรู้สึกมีโอกาสของมันได้
ตามความพอใจของมัน ตามความสะดวกของมัน แล้วผู้ใหญ่คุมอยู่ห่างๆ คอยดูอยู่ห่างๆ

จิตก็เหมือนกัน จิตมันคืนรนของมันอยู่ตลอดเวลา แล้วเวลาบอกว่า มีธรรมเป็นที่ฟัง
เถิด แล้วธรรมมันคืออะไรล่ะ วิ่งแสวงหากัน ธรรมคืออะไรล่ะ พวกเราแสวงหาครูบา
อาจารย์กัน ครูบาอาจารย์ท่านก็มีธรรมของท่าน ธรรมของท่านนะ เราไปดูสมบัติสิ เราเข้าไป
ในเมือง ตึกกรมบ้านช่องเยอะเยอะไปหมดเลย แต่เราไม่มีสักหลัง เราไปดูตึกกรมบ้านช่อง

ของคนอื่น นี่ก็เหมือนกันเราไปดูธรรมะของคนอื่นใช้ไหม ธรรมะนั้นจะเกิดขึ้นมาจากการกระทำของเราละ จึงมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด

ในปัจจุบันนี้เรามีของเรา เช่นมนุษย์เราต้องมีสติ ต้องมีปัญญาเป็นธรรมดา มนุษย์เรามีนะ มีสติ มีสมาธิ มีปัญญา สติต้องมี ถ้าไม่มีสติ เราจะเป็นมนุษย์ได้อย่างไรละ เราก็เป็นมนุษย์ที่ไม่มีสติ คุณสิ ตามทางแยกทางร่วมที่เขาไม่มีสติของเขา เขาก็เป็นมนุษย์ เขาก็มีจิตเหมือนกัน แต่เขาไม่มีสติ เห็นไหม จิตที่ไม่มีสติควบคุม ไม่มีการดูแล มันเป็นอย่างนั้น แต่เรามีสติ เรามีสมาธิ เรามีปัญญา แต่สมาธิของเราเป็นสมาธิของปุถุชน ปัญญาของเราก็เป็นปัญญาอวิชชา ปัญญาจากกิเลส ปัญญาอย่างนี้เอามาชำระกิเลสไม่ได้

แต่เธอจะมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด ก็ต้องมีสติปัญญาของเราแน่และเป็นที่พักของเรา ถ้าเรารู้จักมีสติ มีสมาธิ มีปัญญาคอยแสวงหา คอยเรียกร้องเห็นไหม ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลย จิตใจของเราเรียกร้องหาผู้ช่วยเหลือมันอยู่ตลอดเวลา มันเรียกร้องหากันช่วยเหลือมันช่วยเหลือมันนะ แล้วใครจะไปช่วยเหลือได้ละ เพราะไม่มีใครรู้ว่าจิตมันอยู่ที่ไหน เหมือนกับคนหาย เขาแสวงหา เขาช่วยเหลือคนหาย เขาต้องค้นหาว่าผู้ที่หายไป ผู้ที่ประสบอุบัติเหตุมันอยู่ที่ไหน ค้นแล้วค้นอีก ค้นแล้วค้นอีก เพราะมันเป็นมนุษย์ เป็นวัตถุธาตุที่เห็นได้

แต่จิตของเรามันอยู่ในร่างกายของเรา จิตเห็นไหม มันเป็นนามธรรม มันอยู่ในร่างกายนี้ แล้วใครจะไปช่วยเหลือมันละ มันก็ต้องจิต เอาสติ เอาสมาธิ ปัญญาช่วยเหลือมัน ตั้งสติ ตั้งสมาธิ ตั้งปัญญาขึ้นมาเพื่อจะดูแล ในการศึกษาธรรมะ เราก็เอาสิ่งนี้ไปศึกษาธรรมะ เราศึกษามาแล้วนี้ เรามีความรู้ความเข้าใจของเรา ความรู้ความเข้าใจก็ต้องมีการเสียดละ เราอยากจะทำทาน เราอยากจะทำสมาธิ

มันศึกษามาเพื่อจะให้มีความสำนึก มีการช่วยเหลือหัวใจของเรา มีการช่วยเหลือหัวใจของเราก็ต้องมีสติ มีปัญญา มีการชวนชวน เพื่อจะรักษา เพื่อจะค้น เพื่อจะช่วยเหลือมัน ช่วยเหลือหัวใจของเราละ สิ่งที่จะช่วยเหลือเรา เห็นไหม เราศึกษามาขนาดไหน เราเป็นความจริงขนาดไหน มันทำขึ้นมา มันเกิดขึ้นมา มันจะเป็นความจริงของเรา ถ้าเป็นความจริง

ของเรานะ นี่ เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด ธรรมจากข้างนอกเห็นใหม่ สภาวธรรมต่างๆ ที่เป็น สภาวธรรม

สภาวธรรมอย่างนี้ที่เป็นสภาวธรรม เพราะจิตของผู้ที่มีคุณธรรม เขาเห็นเป็น สภาวธรรม แต่จิตของเราเห็นเป็นอะไร เห็นเป็นสภาวธรรมใหม่ เห็นเป็นภษณะธรรมที่เป็น วิทยาศาสตร์ไง เราเข้าใจแต่หลักวิทยาศาสตร์ ว่าสิ่งต่างๆ มันต้องเคลื่อนที่เป็นธรรมดา สิ่ง ต่างๆ ต้องแปรปรวนเป็นธรรมดา เพราะวิทยาศาสตร์มันตอบโจทย์ได้หมดแล้วไง เราเข้าใจ หมดละ ดูพืชพันธุ์ธัญญาหาร มันก็เป็นตามธรรมชาติของมันเป็นอย่างงั้น เราเข้าใจ จนกว่า เราทำพืชสวนกันต่างๆ ก็เพื่อเราเอาไว้เป็นอาหาร

เราเข้าใจของเรา เราแสวงหาของเรา เราคัดเลือกพันธุ์ของเรา เราทำเพื่อประโยชน์ ของเรา นี่เพราะสิ่งนี้มันเป็นประโยชน์กับเราใช่ไหม มันเป็นเรื่องที่เป็นธรรมชาติต่างๆ ที่ เกิดขึ้น แล้วธรรมะของเราละ ธรรมะอย่างนี้ ธรรมะของเรามันจะเกิดขึ้นมา ธรรมะของเรา นะ อย่างนี้มันอยู่ข้างนอก จะมีเราหรือไม่มีเราก็เป็นสภาวะแบบนั้น คุณดูป่าเขาลำเนาไพร มันจะปรับตัวของมัน ป่าไม้ถ้าเราไม่ไปตัด ไม่ไปทำลายมัน มันจะปรับตัว มันจะฟื้นฟูของมันเอง มนุษย์ต่างหากไปใช้ประโยชน์จากมัน

มนุษย์ต่างหากแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ใช่ไหม สิ่งที่เราไปแสวงหา ทรัพยากรจากไม้เพื่อใช้ประโยชน์กับเรา แต่ถ้ามันเป็นธรรมชาติของมัน มันอยู่ในสภาพของ มัน มนุษย์ไปแสวงหาประโยชน์จากมัน มันจะปรับตัวมัน พัฒนาตัวมันจนอุดมสมบูรณ์ นี่มันเป็นเรื่องของธรรมชาติ แต่เรื่องจิตใจของเรา จิตใจของเรานั้นก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง แต่เป็นธรรมชาติที่มีวิชาครอบงำ เป็นธรรมชาติที่มีมารครอบงำมันอยู่ ความครอบงำอยู่ มันก็หมุนไปตามวัฏฏะ มันก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่งเหมือนกัน

ถ้าศึกษาธรรมะ ถ้าเราแสวงหาเข้ามาจากใจของเรา เราก็รู้คั่นจากใจของเรา เธอจงมี ธรรมเป็นที่พึ่งเถิด ธรรมอย่างนี้มันเกิดขึ้นมาจากการประพฤติปฏิบัติของเรา ธรรมอย่างนี้ มันเกิดขึ้นมาจากเราแสวงหา เราจะช่วยเหลือหัวใจของเรา เราจะช่วยเหลือนะ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาที่มีครูบาอาจารย์พาลูกศิษย์ลูกหาไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ใครทรมานมา ใครเป็นคนสั่งสอน ใครเป็นผู้ชี้ทาง เป็นผู้ชี้ทางให้แสวงหาทางออก คำว่าทรมาน ทรมานอะไร ทรมานกิเลสไป ทรมานกิเลสเพื่อให้อะไร กิเลสมันสงบตัวลง พยายามเอาธรรมะเข้าไปเพื่อชะล้างมัน มันต้องมีการกระทำ มันมีสิ่งต่างๆ ขึ้นมา สิ่งต่างๆ นี่ธรรมะมันจะเกิดกับเรา มันมีเหตุมีผลของมันนะ แต่ถ้าเราศึกษาของเราแล้วเราทำตามความเข้าใจของเรา

ดูในโลกปัจจุบันนี้ ผู้ที่มีตำแหน่งมีหน้าที่การงานของเขา เขาควรจะทำตามตำแหน่งหน้าที่การงานของเขาเพื่อให้สังคมร่มเย็นเป็นสุข แต่เขาก็ไปใส่เกียร์ว่างกัน ใส่เกียร์ว่างกันเพราะอะไรล่ะ เพราะเขามีผลประโยชน์ของเขา พอเขามีผลประโยชน์ของเขา ผู้ที่เสียหายคือใคร ผู้เสียหายคือสังคมไง สังคมมีความเสียหายเพราะอะไร เพราะเขามีหน้าที่ของเขา เขาควรจะทำหน้าที่ของเขาเพื่อปกป้องผู้ที่มีคุณธรรม ผู้ที่ทำถูกกฎหมายให้เขาอยู่ร่มเย็นเป็นสุข อย่าให้ผู้ทำผิดกฎหมายมาระราน มาทำสิ่งนี้ให้เสียหาย เห็นไหม เขาก็ใส่เกียร์ว่างซะ

เขาใส่เกียร์ว่าง เขาไม่ทำ เขามีผลประโยชน์ด้วย เขามีความเกรงใจ เขาเป็นพรรคพวกเดียวกัน เขามีต่างๆ นี่ไง มันลำเอียงไป มันเข้าข้างกัน นี่เขาใส่เกียร์ว่าง เพราะเกียร์ว่างของเขา มันจะมีความเสียหายมากนะ แต่ถ้าศึกษาธรรมของเรา แล้วเราไปใส่เกียร์ว่างล่ะ เป็นเกียร์ว่างไป เพราะอะไร เพราะมันไม่ใช่ความจริง เราไปใส่เกียร์ว่างเพราะเราศึกษาธรรม เราว่าเข้าใจธรรมะไป เห็นไหม ธรรมะเป็นธรรมชาติ ทุกอย่างเป็นธรรมชาติ ทุกสิ่งกลับไปอยู่ในสภาพเดิม มันก็ไม่มีสิ่งใดเบียดเบียนกัน นี่เป็นความคิดของเราละ

ใช่ สิ่งที่เป็นโลกของเขา โลกนี้มีเพราะมีเรา เพราะเราไปรับรู้ว่ามีโลกนี้ไง จะมีเราไม่มีเรา โลกนี้มันมีอยู่แล้ว ธรรมชาติมันมีของมันอยู่แล้ว เราเกิดมาเราก็พบความจริงอย่างนี้ พบกับสิ่งเป็นโลก สิ่งที่อยู่อาศัยก็เป็นอย่างนี้ แต่ถ้าเราไม่เกิดมาล่ะ ถ้าไม่มีคนเกิดมาเห็นไหม คุณก็เกิดมันเกิดมา บางคนเสียชีวิตไป มันก็เกิดใหม่ มันก็หมุนเวียนกันไป ธรรมชาติก็ปรับเปลี่ยนตัวมันเองไป

โลกนี้มีเพราะมีเรา เพราะเราเกิดมาอยู่สภาวะของโลกนี้ ธรรมชาติของเขาก็มีของเขา อยู่แล้ว แต่เวลาเราเกิดมา ใครพาเกิดล่ะ อวิชาพาเกิด เกิดมาจากพ่อจากแม่ใครพาเกิด กรรมพาเกิด การกระทำ กรรมดี กรรมชั่วเห็นใหม่ กรรมดี กรรมชั่วใครเป็นคนทำมัน กรรมมันดี มันชั่วเกิดจากมโนกรรม มโนกรรม ความคิดดี คิดชั่ว ย้ำคิดย้ำทำจะเป็นจรตนิสัยของเธอ เธอย้ำคิดย้ำทำเป็นการกระทำของเธอ จนเธอจนเคยตัวจนเป็นจรตนิสัยของเธอ มันเป็นสภาวะกรรมของมันไปซะใหม่

แล้วทำดีล่ะ พระโพธิสัตว์เห็นใหม่ อย่างเป็นพระโพธิสัตว์ อย่างเป็นพระพุทธเจ้า ทำคุณงามความดีสะสมมา ท่านทำสร้างอำนาจวาสนาบารมีจนปรารถนาโพธิญาณ นี่ไงก็สร้างก็ทำความดีมา ทำความดีมาเพื่อเป็นประโยชน์ของความดี จิตใจก็เหมือนกัน ถ้าเราเกิดมานี้ กรรมพาเกิด สิ่งที่ทำความดีมา ทำดีทำชั่วก็แล้วแต่ มันก็ให้ผลของมันเป็นอามิส สิ่งที่มีผลตอบแทนของมัน สิ่งที่เป็นอามิสเห็นใหม่ มันเกิดตามแรงขับ ตามแรงของคุณงามความดีอันนั้น ถ้าคุณงามความดีอันนั้น นี่การเวียนตายเวียนเกิดของเรา เราเกิดมามันมีวิชาโดยธรรมชาติเลย

ยกเว้นแต่พระอรหันต์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันต์ท่านนั้นที่ไม่เกิดอีก ไม่เกิดอีกเพราะอะไร เพราะว่าศาสนามันมีเห็นใหม่ อย่างองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราเป็นองค์ที่ ๔ ภัทรกัปนี้ ในกัปนี้มีอยู่ ๕ องค์ สิ่งที่ยืนตายเวียนเกิด จิตมันเวียนตายเวียนเกิดของมัน ตามธรรมชาติของมัน ที่นี้ธรรมชาติเขาเป็นของเขา ธรรมชาติเขาไม่มีสิ่งมีชีวิต ธรรมชาติสิ่งมีชีวิตที่ไม่มีวิญญูญาณครอง มันก็ปรับตัวตามสภาพตามธรรมชาติของมัน

แต่ใจของเรานี้มันเป็นธรรมชาติอันหนึ่งด้วย แล้วมันมีวิชาครอบงำอีกชั้นหนึ่งด้วย คนเกิดมาเห็นใหม่ คนทุกข์เกิดมาโดยกรรม คนทุกข์คนยาก บางคนเกิดมาประสบความสำเร็จ เกิดมาแล้วมีคนคอยเกื้อหนุนจนเจอเห็นใหม่ นี่เกิดสว่างไปมืด เกิดมืดไปสว่างต่างๆ นี่คนเกิดมามันไม่เท่ากันเห็นใหม่ ความไม่เท่ากันตรงไหน ไม่เท่ากันตรงความสุข ความทุกข์ในหัวใจ แต่เกิดมานี้เป็นญาติกันโดยธรรม มีสถานะเท่ากัน มีกายกับใจ

เหมือนกัน แต่ร่างกายก็ไม่เหมือนกัน หัวใจก็ไม่เหมือนกัน ทุกอย่างไม่เหมือนกันทั้งนั้นนะ ไม่เหมือนกันแล้วมันเป็นธรรมชาติตรงไหนล่ะ มันเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติการเกิดและการตายใช้ใหม่

แต่หัวใจละ หัวใจมันมีวิชาอยู่ มันเป็นธรรมชาติไม่ได้หรอก มันเป็นธรรมชาติไม่ได้ เพราะมันมีวิชาปกครองอยู่ มันมันมีพญามาร มันมีตัณหาความทะยานอยาก มันมีแรงขับของมันอยู่เห็นไหม นี่จิตมันเรียกร้องความช่วยเหลืออย่างนี้ มันเรียกร้องความช่วยเหลือให้พ้นจากมาร ให้พ้นจากผู้ที่ครอบงำมันอยู่ สิ่งทีครอบงำมันอยู่ การกระทำอันนี้ไ้ การประพฤติปฏิบัติของเรา ถึงบอกว่าถ้าเราศึกษาธรรมมานะแล้วปลดเกียรติว่าง มันจะไม่ได้สิ่งใดๆ เลย เพราะปลดเกียรติว่างไปแล้ว ใครเป็นผู้รักษามันล่ะ ธรรมะเกียรติว่างนะ ธรรมะเกียรติว่างจะไม่ได้อะไรเลย เพราะเราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรารู้เห็นใหม่

คูติ อย่างเขามีตำแหน่งหน้าที่การงาน เขามีความรับผิดชอบของเขา แล้วเขาไม่รับผิดชอบตามหน้าที่ของเขา จะทำให้คนอื่นได้กระทบกระเทือน คนอื่นได้ความเดือดร้อนไปกับเขา นี่เหมือนกัน เราศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้ามา ธรรมะของพระพุทธเจ้าไม่ใช่ของเรา ศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้ามา เห็นใหม่ มันจะปลดเกียรติว่าง มันต้องมีเกียรติให้ปลด เขามีตำแหน่งหน้าที่การงานของเขา เขาถึงปลดเกียรติว่าง เขาไม่ทำงานของเขา นี่มันเป็นศัพท์แสดงว่า คนไม่ทำงาน เขาปลดเกียรติว่างของเขา ปลดเกียรติว่างเขาได้ประโยชน์ด้วยแต่ทำ

ถ้าสังคมเป็นธรรมนี้ผู้ที่ทำหน้าที่ตามสัมมาทิฐิ ตามความเห็น ตามคุณงาม ตามคุณธรรมของเขา ใครคิดว่าไปตามผิด ใครถูกว่าไปตามถูก แล้วตัดสินใจกันไปตามธรรมนั้นเห็นใหม่ สังคมก็ร่มเย็นเป็นสุข เพราะผู้ที่ทำหน้าที่นั้นเป็นธรรม แต่ถ้าผู้นั้นไม่เป็นธรรมเห็นใหม่ เป็นอธรรม เห็นแต่ผลประโยชน์ เห็นแต่ความคิดของตัวเอง นี่ปลดเกียรติว่างซะ เขาต้องมีตำแหน่งหน้าที่ของเขา เขาต้องปลดเกียรติว่างได้ อย่างพวกเราปลดเกียรติว่างเกียรติอะไร

ปลดเกียร์ว่างในชีวิตเราหรือ ปลดเกียร์ว่างโดยไม่ทำหน้าที่การทำงาน เราก็ไม่มีอะไรใช้สอย เราจะปลดเกียร์ว่าง เราก็ไม่มีสิทธิปลดเกียร์ว่าง

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เราไปศึกษากันมา บอกเป็นธรรม เป็นธรรม เห็นใหม่ เพราะเราไปศึกษามา เรารู้เทคนิคของมัน เรารู้ทางวิชาการมาแล้วเราก็ปลดเกียร์ว่าง ปลดเกียร์ว่างมันก็ไม่มีสิ่งใดได้เป็นผลประโยชน์กับเราเลย มันไม่ได้สิ่งใดๆ ขึ้นมา นี่ไง ธรรมะเป็นธรรมชาติไป พอกลับไปสู่สภาวะเดิมทุกอย่างมันก็เป็นธรรมขึ้นมาไง มันก็เป็นธรรมชาติของมันอย่างนี้หรือ แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา ธรรมชาติก็เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง

แต่ความรู้จริงของเรา ความเข้าใจจริงของเรา เพราะอะไร เพราะจิตมันไม่เป็นธรรมชาตินะสิ มันเป็นธรรมชาติในการเกิด การตาย ธรรมชาติในวิญญูะไง เพราะเราต้องเวียนตายเวียนเกิดในวิญญูะนี้อยู่แล้ว เพราะมันมีวิชาครอบงำอยู่ มันสิ้นไปไม่ได้ ในเมื่อมีแรงขับอยู่ มันมีสถานะ มันมีจิตอยู่เห็นใหม่ จิตนี้มันมีของมันอยู่ พอจิตมันมีของมันอยู่ มันมีเวรมีกรรมของมัน มันจะพ้นจากบ่วงของเวรของกรรมได้อย่างไร มันจะพ้นจากบ่วงของเวรของกรรมไปไม่ได้

เพราะมันมีต้นเหตุมีเหตุมีปัจจัย มันจะหมดเหตุหมดปัจจัยไปได้ได้อย่างไร เพราะมีเหตุมีปัจจัยอยู่ มันมีแรงขับของมันอยู่ แล้วมันเป็นธาตุรู้ สิ่งที่มีชีวิตอยู่ จิตนี้เป็นเรื่องมหัศจรรย์มาก สิ่งที่มีชีวิตอยู่ มันต้องเวียนตายเวียนเกิดตามธรรมชาติของมัน แล้วมันศึกษาธรรมขึ้นมา แล้วมันไม่ได้ไปแก้วิชา ไม่ได้ไปแก้บ่วงมารอันนี้ ไม่ได้ไปแก้สิ่งที่เป็นอย่างนี้ มันจะกลับไปอยู่สถานะเดิม ก็ปลดเกียร์ว่างไป ศึกษาศาสนาพระพุทธเจ้าแล้วก็ปลดเกียร์ว่างเลย

ธรรมะเกียร์ว่าง แล้วก็ว่างๆ ว่างๆ อย่างนั้นนะ แล้วก็เอว้างๆ อย่างนั้น เวลาพูดธรรมมาได้สิ แสดงธรรมหรือการสื่อสารกันได้ เพราะอะไร เพราะมันมีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่แล้ว เพราะเราเกิดมาเห็นใหม่ นี่ ๕,๐๐๐ กาลเวลาของศาสนานี้มี ๕,๐๐๐ ปี ยังศึกษาได้ มีวิชาการมีต่างๆ เป็นไปได้ทั้งนั้น เข้าใจไปได้หมดละ แต่มันไม่เข้าถึงจิตใจสิ มันไม่เข้าถึง มันไปปลดเกียร์ว่าง ตัวเองเสียผลประโยชน์ไป

โลกถ้าเขาปลดเกี้ยวร้างกัน สังคมเสียผลประโยชน์นะ สังคมคือสิ่งต่างๆ เพราะระบบที่เขาตั้งมา เพื่อความสงบร่มเย็นของสังคม ของสิ่งต่างๆ เห็นไหม มนุษย์เป็นสัตว์สังคม แต่ถ้าการปลดเกี้ยวร้างของเรา ทั้งๆ ที่เราศึกษาธรรมะของพระพุทธเจ้านี้ พอปลดเกี้ยวร้างใครเสียผลประโยชน์ละ นี่ธรรมะเกี้ยวร้างไป ก็เรารู้ว่าเป็นธรรมเป็นธรรมไป แล้วใครเป็นคนเสียผลประโยชน์ ก็ใจของเราเอง ผู้ที่ทำนั่นแหละ ผู้ที่ปลดนั่นแหละเสียผลประโยชน์เอง เสียผลประโยชน์นะ

การเกิดมาพบพระพุทธศาสนานี้เป็นบุญกุศลมาก เพราะเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา ยิ่งพุทธศาสนาจะเจริญรุ่งเรืองถึงพุทธกาล เกิดสมัยพระพุทธเจ้าสุตยอกมาก สหชาติ ใครเกิดนะ คูสิ ผู้ที่เกิดมาร่วมกับองค์สมเด็จพระพุทธเจ้าเห็นไหม อัครสาวกต่างๆ ปรรณามาทั้งนั้น สร้างบุญกุศลมา การเกิดการตายของเรานี้ ทำคุณงามความดี คำว่าปรรณมาต้องทำความดีมา ความดีสมอย่างนั้น ความดีเหมาะสมอย่างนั้น ทำให้จิต มนุษย์สมบัติใจ จิตที่มากเกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์สมบัติของเรา

จิตเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม คุณสมบัติของเขา คุณสมบัติของฝ่ายดินนะ ถ้าคุณสมบัติของฝ่ายชั่วล่ะ คุณสมบัติของฝ่ายชั่วมืดทมนรกอเวจีไปสิ เพราะว่าทำความชั่วไป ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว มันเป็นสัจจะความจริงอันหนึ่ง สัจจะความจริงโดยที่เราไม่มีกรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเครื่องชี้แนะนี้ เราก็กู้กันไปประสา เหมือนสัตว์เลย สัตว์มันก็รักลูกของมัน สัตว์มันก็ทำความดีของมัน สัตว์ที่มันรังแก มันก็ทำลายฝูงของมัน นี่มันก็เป็นสัตว์เพราะอะไร เพราะมันไม่เข้าใจเรื่องสิ่งต่างๆ

มนุษย์! ถ้าไม่มีศาสนาเป็นที่พึ่งอาศัย มนุษย์มันจะทำร้ายกัน มนุษย์มันจะเอารัศเอาเปรียบกันเห็นไหม แต่เพราะมนุษย์เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เพราะพุทธศาสนาสอนให้เจือจานกัน สอนให้เสียสละกัน อย่าทำร้ายตัวเอง การทำร้ายผู้อื่นเท่ากับทำร้ายตัวเอง เพราะเราคิดจะทำร้ายผู้อื่น เราต้องเบียดเบียนตัวเราก่อน มันต้องเกิดความคิดก่อน เกิดความคิด เกิดการวางแผน เกิดการกระทำ มันทำร้ายตัวเองแล้วนั้น แล้วการทำร้ายตัวเองใครเป็นคนทำละ ใครมันก็อวิชาของเราเป็นคนทำ

เพราะเราคิดว่า ความคิดของเรา ความปรารถนาในหัวใจของเรา จะไม่มีใครรู้ไปเห็นกับเรา มันทำลายตัวเองโดยมันไม่รู้ตัวเลยเห็นไหม พอมันทำลายตัวเอง พอมันคิดขึ้นมาแล้วคิดจะทำลายแล้วมันก็ออกไปทำลายเขาเห็นไหม นี่ทำร้ายคนอื่นก็เท่ากับทำร้ายตัวเองเห็นไหม เราจะทำร้ายคนอื่นเท่ากับเราทำร้ายตัวเองแล้ว ทำร้ายตัวเราก่อน ถ้ามันระงับยับยั้งไม่ได้ มันก็ไปทำร้ายคนอื่น พอทำร้ายผู้อื่นก็มันทำไป พอมันทำไปมันก็สร้างเวรสร้างกรรมไป

พอการสร้างเวรสร้างกรรมนี้ เห็นไหม มันก็เกิดผลสะท้อนกลับมาที่ใครเป็นผู้ทำละก็หัวใจเป็นผู้ทำเห็นไหม ดูความโง่ของมันสิ จิตนี้มันโง่มาก มันโดนอวิชชาครอบงำ โดนอวิชชาคือความไม่รู้ คิดว่าสิ่งที่ทำแล้วจะเป็นประโยชน์กับเรา เพราะเราทนสภาวะอย่างนี้ไม่ได้ เราถึงต้องทำลาย พอเราไปทำลายขึ้นไป พอทำลายขึ้นไปเป็นใครละ ก็ทำลายตัวเราเองเห็นไหม

แต่ถ้ามีสติสัมปชัญญะ เราจะตั้งสติของเรา เราจะช่วยเหลือของเรา เราศึกษาธรรมขึ้นมาขนาดไหน ศึกษาธรรมขนาดไหน ฟังสิ! การศึกษาเห็นไหม ศึกษาจากภายนอก เห็นไหม ศึกษา ศึกษา! ศึกษาจากหัวใจของเรา ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามันรวมลงมาที่จิตนี้ ถ้าลงที่จิตนี้ ตัวจิตที่มันมีความลึกลับสงสัย มีความไม่มั่นใจในตัวมันเอง มันศึกษาธรรมะขนาดไหน รู้ธรรมะมาขนาดไหนนะ จิตใจว่าเหว่นะ จิตใจไม่มีที่พึ่งหรือ

แต่ถ้ามันมีสติ มีปัญญาของมัน แล้วทำความสงบของใจเข้ามานะ มันอาจหาญนะ เห็นไหม สภาวธรรม สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม เธอจงมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม แต่ต้องเป็นสังฆธรรม เป็นสังฆจะความจริง ที่เป็นธรรมะที่มันเกิดขึ้นมาจากการกระทำ ไม่ใช่ไปปลดเกียรติว่าง มันไปปลดเกียรติว่างเห็นไหม ธรรมะพระพุทธเจ้านี้ ศีล สมาธิ ปัญญารู้หมดนะ แล้วปลดเกียรติว่างไปซะ มาว่างหมดเลย

การไปปลดเกียรติว่างมันของง่าย ๆ การปลดเกียรติว่าง คำว่าของง่าย ๆ นี้ โดยอวิชชานะ โดยอวิชาเพราะมันปลดแล้วมันสบายใจใหม่ มันว่างใจใหม่ มันปลดให้มันว่างไป พอปลดให้ว่างไปแล้วมันได้อะไรขึ้นมาละ บอกว่าคำว่าง่าย ๆ มันเสียหายกับจิตดวงนั้น แต่ถ้า

มันชวนขวยละ ขวนขวยการกระทำขึ้นมาละ สิ่งที่ชวนขวยในการกระทำขึ้นมา มันจะเป็นความจริงขึ้นมาอันหนึ่ง มันเป็นความจริงขึ้นมาเห็นใหม่ สภาวะธรรมจะเกิดขึ้นมากับเรา

ถ้าเราตั้งใจของเรา เราจะทุกข์จะร้อน จะอดจะอยากขนาดไหน เป็นการขัดขึ้นกับกิเลส การขัดขึ้นกับความพอใจของเรา ใจมันพอใจทั้งนั้นละ ศึกษาธรรมมาแล้วเห็นใหม่ ทุกคนอยากได้ ทุกคนอยากปรารถนา ทุกคนอยากพ้นจากทุกข์ทั้งนั้น พองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมไว้เห็นใหม่ เธอจึงมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด แล้วก็จำสภาวะธรรมอย่างนั้นมา จำสภาวะแล้วก็ปฏิบัติที่ว่าปฏิบัติของเรา การปฏิบัตินั้นปลดเกียร์ว่างนะ ปฏิบัติไปให้ไม่รู้อะไรเลยไป

เหมือนกับมีนชา วางยาตัวเองให้มันไม่รับสิ่งใดๆ เลย แล้ว ว่างๆ แต่ถ้ามันมีสติละ โอ๊ย มีสติใช้ไม่ได้นะ เพราะมีสติขึ้นมา มันจะตื่นรู้ ความตื่นรู้ของเรานี้เราจะรับรู้สิ่งใดๆ ไปหมดเลย มันจะเป็นทุกข์ยิ่งกว่าเก่าอีก เพราะหัวใจเรามันก็เป็นทุกข์อยู่แล้ว ธรรมชาติของมันเป็นอย่างนี้ ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง ในเมื่อมันมีความทุกข์อยู่กับมันแล้วนะ แล้วมันจะไปตั้งสติไปรับรู้สิ่งต่างๆ ให้มันทุกข์มากขึ้นไปกว่านี้อีกหรือ แล้วพอทุกข์ขึ้นมาแล้ว ตั้งสติรับรู้นี้ โอ้อโฮ มันยิ่งทุกข์ใหญ่

ชีวิตนี้ คุลี ถ้าเราในบางคราวเราลืมสิ่งใดๆ ไป เราไม่เข้าใจสิ่งใดๆ ในชีวิตของเรา บางอย่าง เราจะพอยู่ของเราได้นะ พอเราารับรู้ คุลีเห็นใหม่ เกิดมาแล้วต้องมีอาชีพ เกิดมาแล้วต้องทำหน้าที่การงาน เกิดมาแล้วต้องรับผิดชอบสังคม เกิดมาแล้วต้องดูแล โอ้อโฮ ทำไมมันยุ่งขนาดนี้เนาะ ไม่เอาดีกว่า นี่พยายามจะเอาตัวรอดไป ปังเจกบุคคลจะไปอยู่ที่ไหนละ นี่ปังเจกบุคคล เว้นไว้แต่พระ พระเรานี้ทำได้ พระเรามีกลด มีบริวารเข้าป่าไปที่ไหนที่พอยังชีพได้ สบายมากเลย เห็นใหม่

นี่ทางของพระ ทางของนักบวชมันกว้างขวางมาก ถ้ามีความจริงใจ มีความตั้งใจ ชีวิตของเราเป็นของเราเนะ ชีวิตนี้ของเรา ไข่ เกิดจากพ่อจากแม่ แล้วเวลาจะออกบวช พ่อแม่ก็ละล้าละลังกว่าจะออกมาได้ แต่ในขณะที่เราบวชมาแล้วนี่ ไข่ พ่อแม่ก็คือพ่อแม่ กตัญญูก็

ต้องมีอยู่แล้ว ถ้าพ่อแม่ท่านดำรงชีวิตของท่านได้ เราออกแสวงหาของเรา เห็นไหมชีวิตเป็นของเราแล้ว ชีวิตนี้เป็นของเรา

เราเกิดมาเห็นใหม่ เวลาเกิดมาปฏิสนธิในครรภ์ของมารดาไม่รู้ว่าเป็นใครเป็นใครเลย ไม่รู้สิ่งใดๆ เลย พอเกิดมาแล้วด้วยสายเลือดเห็นใหม่ พันธุกรรม ก็รักพ่อรักแม่ มันอบอุ่นในความผูกพัน มันก็เรื่องธรรมดา แต่ว่าถ้าพ่อแม่แยกออกมาแล้ว เราออกมาชีวิตนี้เป็นของเรา ถ้าชีวิตเป็นของเราเห็นใหม่ เราเกิดมาชีวิตนี้เป็นของเรา สรรพสิ่งเป็นของเรา ชีวิตเรา เราบริหารของเราสิ เราจริงจังกับเรา ถ้าเราจริงจังกับเรา มันจะเป็นประโยชน์กับเราเห็นใหม่นี้คนดี! อยู่ที่ไหนก็เป็นสิ่งที่ดี คนชั่ว! อยู่ที่ไหนมันก็ชั่ว ทำความชั่วของตัวเอง ไปอยู่นั้นก็ทำ ความชั่ว

คูตี ดูเวลาเกิดเห็นใหม่ สังคมไทยเรา สังคมชาวพุทธ วัฒนธรรมประเพณีของสังคม มันตกผลึกมาเห็นใหม่ ใครไปจุดเงินจุดทองได้พระทองคำ ได้สิ่งดีๆ เขาก็จะไปถวายวัด เขาไม่เก็บไว้ในบ้านของเขา คนจิตใจเขาสูงส่ง เห็นใหม่ สิ่งใดเขาไปจุดแล้ว พระเสียหาย พระต่างๆ เขาก็ไปไว้เหมือนกัน เขาก็ไปถวายวัดเหมือนกันเพราะว่าไว้ที่บ้านเขาแล้ว มันจะทำให้บ้านเขามัวหมอง ทำให้บ้านเขาไม่มีความร่มเย็นเป็นสุข

นี่ไง สิ่งดีๆ เขาก็มาถวายวัด สิ่งที่ชั่วร้ายต่างๆ เขาก็ไปถวายวัด แล้ววัดก็เป็นที่สาธารณะไง นี่เหมือนกัน พระที่บวชมาในวัดเรา บวชเข้ามาในวัดเห็นใหม่ ไปอยู่กับวัด ชีวิตนี้เป็นของเรานะ ชีวิตนี้เป็นของเรา คนดีหรือคนชั่ว มันเป็นวาระ กาลเทศะ อวิชามันครอบงำ มารมันมีกำลังของมัน ถ้าเรามีสติมีปัญญา เราต่อสู้กับมัน เอาชนะตนเองให้ได้ เอาชนะความดีความชั่วในใจของเรา ถ้าเอาชนะได้เห็นใหม่ มันไม่ใช่ปลดเกียรติว่างนะ

มันต้องต่อสู้กับมันเห็นใหม่ ต่อสู้กับหัวใจของเรา ต่อสู้กับความคิดของเรานั้น ความคิดมันคิดอย่างนี้เพราะเหตุใด มันต้องมีเหตุผลโต้แย้งกับมันสิ ถ้าเหตุผลโต้แย้ง มันคิดมาอย่างนี้ มันคิดมาตั้งแต่เมื่อไหร่ แล้วถ้ามีเหตุผลโต้แย้งไปเห็นใหม่ นี่ตั้งสติขึ้นมา โอ๊ย ถ้าตั้งสติขึ้นมาไม่เอา เพราะตั้งสติขึ้นมายิ่งทุกข์ ยิ่งรับรู้สิ่งต่างๆ ไม่ไหวๆ ปลดเกียรติว่างเลย นี่ธรรมะพระพุทธเจ้า ว่างๆ เห็นใหม่ ปลดเกียรติว่างแล้วเสียหายนะ ธรรมะเกียรติว่างใช้ไม่ได้

ธรรมะเกี้ยวร้างใช้ไม่ได้ ธรรมะเกี้ยวร้างเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นธรรมะสาธารณะ พระไตรปิฎก ธรรมนี้เป็นสาธารณะ เห็นใหม่ ทุกคนมีสิทธิ เพราะเกิดมานี้ทุกคนมีสิทธิหมด แต่ถ้าเป็นศีล สมาธิ ปัญญาเกิดกับจิตดวงใด มันจะเป็นธรรมะส่วนบุคคลจากจิตดวงนั้น สมาธิในพระไตรปิฎกเห็นใหม่ สมาธิในตำรับตำรามันก็เป็น ส เสือ ม ม้า สระอา ธ ธง สระอิ สมาธิ สมาธิอย่างนั้นมันเป็นชื่อ แต่ถ้ามันเกิดในหัวใจของเรา ความรู้สึกของเรา อื้อหือ สมาธิชื่อกับผลที่เกิดในใจเห็นใหม่ นี่ธรรมะส่วนบุคคล มันมีเหตุมีผล

แต่ธรรมะสาธารณะ เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่วางธรรมและวินัยไว้ วางทฤษฎี วางชื่อเสียงเรียงนาม ในการสื่อสารกันไว้ แต่ผลที่ตอบสนองเกิดจากความจริง มันเป็นธรรมะส่วนบุคคลนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานนะ พระอานนท์เป็นพระโสดาบัน เป็นผู้อุปัฏฐาก พระอานนท์ยังต้องการผู้ชี้แนะอยู่เห็นใหม่ เสียอกเสียใจรำร้องไห้ขนาดไหน

เวลาพระพุทธเจ้าจะนิพพาน ถามพระว่าพระอานนท์ไปไหน พระอานนท์ไปคร่ำครวญอยู่ที่กลอนประตูหน้าต่าง ไปร้องไห้อยู่ เรียกอานนท์มา อานนท์! เธอร้องไห้ทำไม เราบอกแล้วไม่ใช่หรือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นต้องดับเป็นธรรมดา แม้แต่ชีวิตของตถาคตก็ต้องดับไปเป็นธรรมดา พระอานนท์ก็คร่ำครวญ อยากให้ตถาคตอยู่ต่อไป เพื่อจะได้สั่งสอนข้าพเจ้า ข้าพเจ้ายังเป็นคนมีดบอดอยู่ ข้าพเจ้าต้องการองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้แนะอยู่ อานนท์! เราบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือ สิ่งที่เราสั่งสอนไว้ ธรรมวินัยจะเป็นศาสดาของเธอ เราจะปรินิพพานไป เราก็จะเอาธรรมของเราไปเท่านั้น

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง ธรรมส่วนบุคคลไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เป็นพระอรหันต์ เป็นผู้วางธรรมและวินัยไว้ นี่ธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ เทศน์ธรรมจักรฯ เวลาจักรมันเคลื่อนแล้ว ไม่มีใครจะย้อนกลับมาอีกได้ จักรมันเคลื่อนแล้ว เพราะใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เป็นธรรมอยู่แล้ว เวลาแสดงธรรมออกมาเป็นธรรมจักร จักรที่มันจะทำลายกิเลสไ้

ไม่ใช่กงจักร ใ้อัพวกเราศึกษาธรรมมาเป็นกงจักรใจ กงจักรมันก็ทำลายเราหมดเลย ปลด
 เกียร์ว่าง เกียร์ว่างก็ทำลายเราอีก ทำลายทุกๆ อย่างเลย มันเป็นไปได้ไง

เพราะเป็นธรรมะสาธารณะ ธรรมที่เราศึกษาครั้งนี้เป็นธรรมะสาธารณะ ทุกคนมีสิทธิ
 อากาศทุกคนมีสิทธิหายใจหมดเลย ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นชาว
 พุทธ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา ธรรมและวินัยเป็นศาสดา ทุกคนมี
 สิทธิเสรีภาพเหมือนกันหมดเลย มันเป็นธรรมะสาธารณะเห็นไหม แล้วมันก็ไปปลดเกียร์
 ว่างด้วยกิเลสของเรา ใครจะว่างมาก ใครจะปลดเกียร์เล็ก เกียร์ใหญ่ เกียร์ของใครจะมีมากมี
 น้อยก็ปลดกันให้ว่างไปหมดเลย

มันก็เลยไม่ได้อะไร เพราะมันเป็นสาธารณะหมดเลย แต่ถ้าเป็นของเรานะ อากาศ
 เป็นสาธารณะ แต่เรามีปอด เราต้องการออกซิเจน เราก็หายใจของเราสิ พอมันเข้าไปในปอด
 เรา มันก็ออกมา มันก็เป็นความรู้ไปอยู่กับเราชั่วคราว นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราปฏิบัติขึ้นมา
 ถ้ามันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น มันก็เกิดขึ้นกับเรา มันเป็นธรรมะส่วนบุคคล มันเป็นธรรมารส มัน
 เหมือนกับสิ่งที่เกิดขึ้นมาเห็นไหม

สิ่งนี้มันเกิดขึ้นมาจากการกระทำของเรานะ เราถึงต้องฝึกใจ เราถึงต้องฝึก ฝึกกับสิ่ง
 ที่มันเกิดขึ้นในใจ ในใจมันมี ที่เขาว่าจิตของเรามีนิพพานอยู่แล้ว ปลดเกียร์ว่างมันจะเข้าสู่
 นิพพานเลยเขาว่า จริงอยู่สิทธิเสรีภาพทุกคนมีอยู่เห็นไหม เพราะจิตมีนิพพานอยู่แล้ว สิ่ง
 ต่างๆ มีอยู่แล้ว ปลดเกียร์ว่างก็เข้าสู่นิพพานเลย นี่ไง ธรรมะเกี่ยวว้าง ถ้าจิตมันมีนิพพานอยู่
 แล้ว เราประครองไปมันก็จะเป็นอย่างนั้น ถ้ามีนิพพานอยู่แล้ว ถ้าไม่มีการกระทำ มันจะเกิด
 นิพพานได้อย่างไร มันเป็นไปได้หรือ มันเป็นเรื่องที่เป็นไปได้

แม้แต่สติก็ต้องฝึก แม้แต่สติก็จะเกิดขึ้นมาจากเรา สมาธิก็เกิดจากเรา ปัญญาที่เกิดจาก
 เรา แล้วปัญญาที่เกิดขึ้นมา ปัญญาที่การกระทำนี้ มันเป็นโลกียปัญญา หรือโลกุตตรปัญญา
 การศึกษานี้ โลก เห็นไหม โลกทัศน์ โลกคือหมู่มสัตว์ โลกคือมนุษย์ โลกคือหัวใจ สัตว์โลก
 เห็นไหม โลกทัศน์ ความรู้สึก ความคิดมันมาจากไหนล่ะ มันก็มาจากโลก มาจากภพ มาจาก
 สถานที่ตั้ง ความคิดมันลอยมาจากฟ้าหรือ มันก็มาจากอวิชาไน

กิเลสสวะ อวิชชาสวะ ภวาสวะ ตัณห์ ภพชาติของใครของมัน นี่ใจธรรมะส่วนบุคคล กิเลสส่วนบุคคล สัตว์มนุษย์เป็นสัตว์สังคัม พออยู่ในสังคัมขึ้นมามันก็ระรานกัน มันก็ทำลายกันเห็นใหม่ มันก็เอาธรรมะ เอาธรรมเข้ามาเจืองานให้กิเลสมันสงบตัวลง ให้อยู่กันในสังคัมด้วยความรุ่มเย็นเป็นสุข ให้พอมีโอกาสได้หายใจได้บ้าง สิ่งที่พอยังใจได้บ้างเห็นใหม่ เวลาเราศึกษาธรรมะ ความคิดมันนี่โลกก็ปัญหาจากโลก มาจากเรา มาจากอวิชชาหมดเลย

พอวิชาหมดเลย แล้วเราศึกษาแล้วขนาดไหน อยากรได้มรรคได้ผล เพราะทุกคนเห็นใหม่ จึงมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด แล้วธรรมของใครล่ะ ธรรมสาธารณะก็เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ธรรมะเป็นสาธารณะ แต่ถ้าใจเรายังไม่เป็นธรรมนะ แล้วตริกธรรม มันแปรปรวนนะ วันนี้อารมณ์ดี วันนี้มีความสุข สิ่งต่างๆ ในโลกนี้สวยงามมากมาย วันนี้หัวใจมีแต่ความทุกข์ โลกนี้ไม่น่าอยู่เลย คุณิ มันแปรปรวน สิ่งที่ว่าป็นสาธารณะทำไมมันแปรปรวนล่ะ

มันแปรปรวนเพราะใครล่ะ มันแปรปรวนในตัวมันเองอยู่แล้ว เพราะธรรมชาติมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ไม่มีอะไรคงที่หรอก คุณิ ถ้าเมืองร้างไป สภาพธรรมชาติมันจะปรับตัวของมัน ป่าเขาต้นไม้ถ้าธารมันจะเกิดขึ้น ป่าเขาจะเกิดของมัน แหล่งน้ำจะปรับตัวของมัน นี่ใจ สิ่งนี้ข้างนอกมันก็ปรับตัวของมันเห็นใหม่

แล้วหัวใจเราล่ะ แล้วสิ่งที่ว่ามันเป็นธรรมชาติๆ แล้วใจเราล่ะ ใจมันเป็นธรรมอย่างนั้นใหม่ล่ะ ถ้าปลดเกียร์ว่างจะเป็นธรรมเลยหรือ ปลดเกียร์ว่าง ธรรมะมันเกิดขึ้นมาโดยการศึกษ โดยสิ่งที่เป็นสาธารณะ แต่ถ้ามันจะเป็นความจริงนะ ความจริงนี้มันต้องสู้ การต่อสู้เห็นใหม่ การต่อสู้กับใคร การต่อสู้กับตัวเองให้มีสติสัมปชัญญะ แล้วต่อสู้ เราถึงมีกำลังใจกัน เพราะเรามีศรัทธา เรามีความเชื่อเห็นใหม่ การทำความเพียรของเรามันก็จะป็นกิจลักษณะ

ครูบาอาจารย์ท่านบอกบ่อย ถ้าขาดสติ การกระทำนั้นถือว่าเป็นการกระทำ นี่เป็นทฤษฎีที่ท่านสอนนะ แต่ความจริงเราปฏิบัติเราได้ใหม่ นี่ใจปลดเกียร์ว่างใจ พอเดินจงกรมก็

เหม่อลอยไปเห็นใหม่ ว่างๆ โอ้ดินจกรม ๕ ชั่วโมง ๖ ชั่วโมง แล้วได้อะไรละ ก็ได้เหงื่อได้โคล แล้วจิตมันมีสติตกผลึกในหัวใจ แต่ถ้าเราฝันมันเห็นใหม่ เห็นใหม่ ทุกข์ยากใหม่ ทุกข์ยาก แต่ถ้ามันมีสติปัญญาของมัน มันไล่ของมันเข้าไป เวลามันปล่อยวางแต่ละรอบ เวลาจิตมัน โอ้โฮ โลกนี้สุขมาก โลกนี้สุขเห็นใหม่ นี่สมาธิธรรม สมาธิมันเกิดขึ้นมานี้ ผลนี้มันจะเป็นส่วนบุคคลแล้ว ส่วนของเรา

ในทางโลกเขาต้องการสินค้าสิ่งใด เขาต้องการสิ่งก่อสร้างสิ่งใด เขาไปสั่งซื้อ เขาไปแสวงหา สั่งคนเอามาให้ได้หมดละ ถ้าเขามีเงินแลกเปลี่ยนมา แต่ถ้าเป็นทางธรรม มันไม่มีในตำราที่เขียนไว้ สติ สมาธิ ปัญญา มรรค ๘ เห็นใหม่ งานชอบ เพียรชอบ มีหมดละ แต่มันเอาที่ไหนละ แม้แต่ลูกศิษย์กับครูบาอาจารย์เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านก็เทศนาว่าการเพียงแต่คอยให้กำลังใจ คอยยุบส่งเสริมให้เรากล้าหาญ ความกล้าหาญมันไม่อับเฉา กองทัพขวัญและกำลังใจของกองทัพนั้น ถ้าขวัญและกำลังใจของทัพนั้นสมบูรณ์ การออกรบทัพจับศึกมันจะได้ชัยชนะตลอดไป

แต่ถ้าขวัญกำลังใจไม่มี กองทัพจะเข้มแข็งขนาดไหน แต่ไม่มีขวัญกำลังใจ กองทัพไปเจอข้าศึกที่กำลังน้อยกว่าแต่เขามีความฮึกเหิมที่มากกว่า เราทำอย่างไรก็ต่อสู้เขาไม่ไหว มันแตกพ่ายตั้งแต่ยังไม่ออกรบ นี่ก็เหมือนกันถ้าเรามีความเชื่อมั่น เรามีความศรัทธาของเรา เรามีการกระทำของเราเห็นใหม่ เรามีขวัญกำลังใจ มีสติสัมปชัญญะสู้กับใครละ ก็สู้กับกิเลส ใจ ดีเหลือ เขาดีเหลือตอนเหลือมันร้อนๆ นะ ตอนเหลือมันแดงๆ เขาดีกันแล้วนะ เขาไม่ดีเหลือตอนที่มันเย็นหมดแล้วละ

ขณะที่เรามีศรัทธา เรามีความเชื่อของเรา ในร่างกายเรายังปกติอยู่ เรายังไม่แก่เฒ่า จนการเคลื่อนไหวของเราลำบากลำบาก เรามีก็ต้องมีความเร่งความเพียรของเรา ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด คนเราต้องแก่เฒ่าไปเป็นธรรมดา โลกธรรมมันมีกับทุกๆ สัตว์โลก ตัวชราภาพมันมีของมันอยู่แล้ว แล้วเราจะมานอนใจอยู่ได้อย่างไร เรายังมีโอกาสอยู่ ทำไมเราไม่รีบชวนขาย ทำไมไม่เตือนคนละ การเตือนตนอย่างนี้เห็นใหม่ มันก็เกิดขวัญกำลังใจขึ้นมาที่จะต่อสู้

ในการที่มาอยู่กับครูบาอาจารย์ ท่านจะให้ขวัญกำลังใจ ท่านจะยุส่งเสริม ครูบาอาจารย์ท่านพูดเห็นใหม่ ไปอยู่กับหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นนะยุเหมือนกับหมาตัวหนึ่งเลย มันฮึดฮัดๆ มันจะเอาให้ได้ไง ความฮึดฮัดนั้นเห็นใหม่ มันจะทำให้ขวัญกำลังใจของเราในการต่อสู้ ในการปฏิบัติของเรามันมีคุณค่าขึ้นมา

การปฏิบัติต้องมีสติก่อน ถ้ามีสติ การเดินก็เดินด้วยมีสติสัมปชัญญะของมัน ไม่ต้องสร้างภาพใหม่ขึ้นมา ไม่ต้องสร้างว่า ต้องอยากรู้อยากเห็นสิ่งใดๆ เพราะขณะที่เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนานี้ เราไม่ต้องการอยากรู้อะไรเลย เราต้องการให้จิตมันมีอิสรภาพ ถ้าจิตมันมีอิสรภาพขึ้นมา ถ้ามีสติสัมปชัญญะขึ้นมาเห็นใหม่ เวลามันว่างของมัน มันไม่ใช่ปลดปล่อยว่าง มันว่างด้วยเหตุด้วยผล มันมีการกระทำของมัน พอมันว่างขึ้นมาเห็นใหม่ ว่างแล้วจะต้องทำอย่างไรต่อไป

ความว่างของจิตนี้มันมีความสำคัญมาก ถ้าไม่มีความว่างของจิต มันไม่มีทางดำเนินขั้นตอนกันต่อไปได้ คูอย่างเช่นรถ ถ้ามันอยู่ในเกียร์ เราจะติดเราจะสตาร์ทเครื่องไม่ได้หรอก เพราะมันอยู่ในเกียร์เห็นใหม่ มันต้องมีเกียร์ว่างไว้ปลดมาเพื่อจะติดเครื่อง พอติดเครื่องขึ้นมาแล้ว ถ้าเราไม่ใส่เกียร์ รถมันจะออกไปได้อย่างไร รถออกไปไม่ได้หรอก ถ้ารถไม่ได้ใส่เกียร์ รถมันออกไปไม่ได้ ว่างมันก็ติดเครื่องอืมๆ อยู่ั่นละ คำว่าติดเครื่องอืมๆ เพราะอะไร เพราะมันมีเครื่อง มันมีทุกอย่าง มันมีพร้อมใจ

นี่ก็เหมือนกัน มันมีความเพียร มันมีสติ มันมีการกระทำ มีการเดินจงกรม การนั่งสมาธิภาวนา มีการต่อสู้ขัดขืนฝึกฝืนใจของเรา นี่มันเป็นมรรคหัตถะ แต่ถ้ากิเลส มันจะบอกว่า สิ่งนี้เป็นความทุกข์หมดเลย ทำลงไปแล้วได้สิ่งใดขึ้นมา ถ้าปลดเกียร์ว่างขึ้นไปแล้วสุขสบายเห็นใหม่ นี่ธรรมะอย่างนี้ถูกต้อง ธรรมะเป็นธรรมของพระพุทธเจ้า มันเป็นธรรมะพระพุทธเจ้า มันเป็นธรรมะสาธุชนะ แต่ใจเราละ ใจเราได้อะไร เรา รู้จริงใหม่

รสของธรรมชนะรสทั้งปวง ความสัมผัสของใจมันมีใหม่ ถ้าความสัมผัสของใจมีขึ้นมาเห็นใหม่ มันเป็นปัจจัยตัด มันเป็นสันตภิภูฏิกโก ใจมันปัจจัยตัด มันมีความอาจหาญ มันมีความรื่นเริงของมัน แม้แต่แค่รสของธรรมเห็นใหม่ รสของสมาธิธรรม มันก็พออยู่พอกิน ทำ

ให้จิตใจร่มเย็น พอจิตใจร่มเย็นเห็นใหม่ ถ้ามีสติ มีสัมปชัญญะ มีครูบาอาจารย์ท่านคอยชี้แนะ

ถ้าไม่คอยชี้แนะเห็นใหม่ ก็ปลดเกี้ยวว่าง ธรรมะเกี้ยวว่างก็ว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมะ สิ่งนั้นเป็นนิพพาน เพราะจิตมันมีนิพพานอยู่แล้ว แค่ปลดว่างมันก็เข้าสู่นิพพานได้ มันเป็นไปได้ ไม่ได้ ปลดไปมันก็ปลดเกี้ยวว่างเห็นใหม่โดยไม่รับผิดชอบชีวิตเลย ไม่รับผิดชอบสิ่งใดๆ เลย มันจะได้อะไรขึ้นมาล่ะ มันได้สิ่งใดขึ้นมา มันไม่ได้สิ่งใดๆ ขึ้นมาเลย มันเป็นอวิชา มันเป็นความหลงอันหนึ่ง แม้แต่จิตมันสงบขนาดไหนเห็นใหม่ นี่เป็นอุปกิเลสถ้าจิตมันสงบ

แต่ถ้าจิตไม่สงบไม่ได้ทำอะไรสิ่งใดๆ เลย มันเป็นสัญญาอารมณ์ที่สร้างขึ้นมาจากด้วยกรรมของพระพุทธเจ้าที่อ้างอิง แล้วเวลาคุณธรรมะก็จะพุดถึงธรรมะของพระพุทธเจ้าอย่างเดียว พุดธรรมะของตัวเองไม่ได้ แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาเห็นใหม่ สมาธิก็เป็นสมาธิของเราละ ฉะนั้นเราต่อสู้กับเรา เราสร้างสติของเราขึ้นมา สติขึ้นมา สมาธิขึ้นมา แล้วถ้ามันปลดเกี้ยวว่าง เกี้ยวว่างแบบมีเครื่องยนต์ เกี้ยวว่างแบบมีการกระทำ แล้วเราจะใส่เกี้ยวอย่างไร มีครูบาอาจารย์ท่านคอยแนะ คอยชี้ คอยบอกเห็นใหม่ การใส่เกี้ยว ฉะนั้นมันเปรียบเทียบได้

ในปัจจุบันนี้เห็นใหม่ เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาโดยโลกีย์ปัญญา โดยปัญญาสามัญสำนึก เราก็บอกเลยเราพิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม เราพิจารณาของเราไปนะ พิจารณานี่พิจารณาแล้วใช้ปัญญาแล้ว ธรรมะของพระพุทธเจ้าจะปลดเกี้ยวว่าง นี่มันเป็นโลกีย์ปัญญา ครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติมาโดยข้อเท็จจริง กาย เวทนา จิต ธรรม มันเป็นไปได้ทั้งสมณะ มันเป็นไปได้ทั้งวิปัสสนา เป็นได้ทั้งสมณะเพราะอะไร

เพราะจิตใจของเรา ถ้ามันเป็นปุถุชน มันเป็นคนหนา การคิดด้วยกาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม มันพิจารณาแล้วมันจะหดสั้นเข้ามา ใจมันจะหดสั้นเข้ามา คนเราเห็นใหม่คูสิ นี่พุดพิจารณาร่างกาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม สิ่งนี้มันเป็นความรู้สี่ของเราอยู่แล้ว อย่างเช่นเราคิดถึงความตายสิ เราต้องตาย จิตใจเราจะเป็นอย่างไร แต่เราคิดถึงสมบัติสิ เราคิดถึงการไปแสวงหาผลประโยชน์สิ จิตใจมันคิดเป็นอย่างไร นี่พอจิตใจมันคิดเห็นใหม่ พอจิตใจมันคิดขึ้นมา มันสลดสังเวชของมันเข้ามา

นี่ไง คำว่าสมณะ ก็มันจะหดตัวของมันเข้ามา เป็นอิสรภาพของมัน เป็นอิสรภาพสมาธิคือจิตที่เป็นอิสรภาพชั่วคราว ความเป็นอิสรภาพมันเพราะอะไร เพราะมันเป็นสมณะไง สิ่งที่ว่า กาย เวทนา จิต ธรรม ธาตุ ๔ และขันธ ๕ เป็นได้ทั้งสมณะ เป็นได้ทั้งวิปัสสนา ถ้าเป็นได้ทั้งสมณะเพราะอะไร เพราะจิตใจเรานี้มันเป็นปุถุชนคนหนา เพราะถ้ามันหดสั้นเข้ามา หดเข้ามาในตัวของมันเอง มันเป็นสมณะ

แต่ถ้าเราไม่เข้าใจใจ ธรรมะสาธารณะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราบอกว่าเราพิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม การพิจารณาแล้ว ใช้ปัญญาแล้ว ปัญญาปฏิบัติสายตรง ปัญญาใคร่ครวญวิปัสสนาเลย ผู้ที่ทำสมณะ ผู้ที่ทำความสงบของใจขึ้นมาละ ผู้นั้นมันจะเกิดเป็นสมณะ มันจะไม่ได้ประโยชน์สิ่งใดๆ เลย เพราะสมณะไม่เกิดปัญญา แต่ไม่รู้เลย ว่าสิ่งที่ใช้ปัญญายู้นั้นนะ มันก็คือสมณะ! เพราะมันเป็นได้ทั้งสมณะ มันเป็นได้ทั้งวิปัสสนา

แต่เพราะเป็นสมณะ เวลาเป็นสมณะขึ้นมาแล้วก็ไม่เข้าใจ พอไม่เข้าใจ พิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม พิจารณาแล้วมันก็ว่าง นี่ไง ธรรมะเกียร์ว่าง ธรรมะเกียร์ว่างโดยอวิชชา โดยความรู้สึกรักตัวของตัว ด้วยความรู้ไม่รู้อะไร หลง ปฏิบัติแล้วหลง แต่ถ้าปฏิบัติแล้วไม่หลงละ สิ่งที่พิจารณาเห็นใหม่ ปัญญาอบรมสมาธิ สมาธิอบรมปัญญา เราใช้ปัญญาใคร่ครวญนี้แหละ

ฉะนั้น คูสิ เวลาพิจารณาคิดถึงซากศพ พิจารณาต่างๆ มีผู้ที่ปฏิบัติเยอะมากนะ บอกพิจารณาแล้ว พิจารณาซากศพ พิจารณานะเห็นเลย เห็นทุกอย่างมันแปรสภาพ มันแปรสภาพเลยนะ มันกระอักกระอ่วน มันทำให้จิตใจรักษาได้ง่าย ไม่งั้นแล้ว จิตใจของเราจะโดนรบกวนด้วยความปรารถนา ความแรงกล้าของจิต มันจะถูกรบกวนมีความทุกข์มาก แต่ถ้าพิจารณาไปแล้วนี่มันจะปล่อยหมดเลย มันว่างหมดเลย เห็นใหม่เขาบอก

มันว่างอย่างนั้น มันว่างแบบเป็นที่ว่า กาย เวทนา จิต ธรรม เป็นได้ทั้งสมณะ เป็นได้ทั้งวิปัสสนา เพราะในเมื่อสามัญญ์สำนักเรายังเป็นปุถุชนอยู่ เรายังเป็นโลกียปัญญายู่ ความคิดสิ่งต่างๆ มันก็เป็นโลกียปัญญาทั้งหมด มันเป็นปัญญาโลกทั้งหมด ปัญญาโลกนี้เกิด

จากอะไร โลกทัศน์ใด เกิดจากใจเราใจ มันเป็นโลกีย์ปัญญา ปัญญาของโลกๆ มันจะเป็นวิปัสสนาไปได้อย่างไร

มันเป็นวิปัสสนาไปไม่ได้เลย แต่เพราะธรรมะเกียร์ว่าง เพราะความไม่เข้าใจ ว่าสิ่งต่างๆ เห็นใหม่ เพราะธรรมะพระพุทธเจ้าเป็นธรรมะสาธารณะ เป็นธรรมะที่จริง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมะที่จริง เพราะในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ ปรินิพพานไปแล้ว แล้วแสดงธรรมไว้อย่างใหม่ จริง!

แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ธรรมะพระพุทธเจ้านี่จริง ธรรมะสาธารณะ ทฤษฎีอันนั้นจริง แต่หัวใจเรายังไม่จริง พอพิจารณาไปเห็นใหม่ พิจารณาโดยปัญญาสายตรงนี้ มันพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรมต่างๆ มันก็ปล่อยเข้ามา มันคือสมณะ ทั้งๆ ที่ไม่ต้องการปรารถนาสมณะ ไม่ต้องการความสงบนะ ต้องการวิปัสสนา แต่ผลของมันเป็นสมณะ ผลของมันเป็นสมณะ ถ้าครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติแล้ว ท่านรู้หมดละ

ถ้าครูบาอาจารย์ที่ผ่านการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง ท่านรู้ของท่าน แต่มันเป็นทฤษฎี มันเป็นอำนาจวาสนาของคนเห็นใหม่ พรหมจรรย์นี้เพื่อใคร พรหมจรรย์นี้เพื่อพรหมจรรย์นะ เราประพฤติปฏิบัติกันทุกคนนะ ทุกคนที่นั่งอยู่ที่นี้ ทุกคนที่ประพฤติปฏิบัติก็ประพฤติปฏิบัติเพื่อตัวเอง เพื่อต้องรู้คั่นเอาตัวเองให้รอดให้ได้ก่อน ถ้าเราเอาตัวเองให้รอดไม่ได้นี่ สิ่งต่างๆ เราจะช่วยเหลือใครได้ คนจมน้ำด้วยกัน ใครไปช่วยก็กอดกันก็จมน้ำลึกลงไปนั่นนะ เพราะสองคนมีน้ำหนักมากขึ้น แต่ถ้าคนจะจมน้ำคนเดียว ต่างคนต่างลอยคอ ต่างคนต่างแสวงหาทางออก จะเอาตัวรอดให้ได้เห็นใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อมันเป็นเรื่องส่วนบุคคลของเราเห็นใหม่ โลกทัศน์ของเรา สิ่งต่างๆ ของเรา ถ้าเราแก้ไขที่นี้ ผลของมันคือสมณะ คำว่าสมณะคือมันสงบ มันว่างใจ มันปล่อยใจ เพราะอะไร เพราะเราใช้ปัญญาใคร่ครวญ ใคร่ครวญในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม เป็นสมณะ สมณะคือมันปล่อยเข้ามาเป็นอิสรภาพเข้ามา ที่นี้อิสรภาพเข้ามาแล้วนี่ ถ้าพิจารณาเข้าไป การพิจารณาเข้าไป จากสมณะเห็นใหม่ มันมีจิตใจ มีผู้การกระทำใจ นี่ใจธรรมะส่วนบุคคล

ธรรมะเกิดที่ไหน ธรรมะเกิดในหัวใจของสัตว์โลก ธรรมะที่จะสัมผัสได้คือ นามธรรมที่ความรู้สึกลึ้นสัมผัสธรรม สิ่งที่เราศึกษานะ เราศึกษาเข้ามาโดยสายตาใช้ใหม่ ศึกษาโดยการศึกษารูเห็นใหม่ การศึกษาอย่างนี้ มันเป็นเรื่องอะไรละ นี่สุดมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา ถ้าธรรมะเกิดจากใจเห็นใหม่ ธรรมะเกิดจากการภาวณา ถ้าเกิดจากการภาวณา ถ้าสงบเข้ามามันรู้ว่ามันสงบ พอรู้สงบขึ้นมา ถ้ามันดำเนินการต่อไปเห็นใหม่ จากสมณะจะเป็นวิปัสสนา

ถ้าจิตมันสงบแล้วมันออกเห็นกาย ออกพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม มันต่างกัน มันต่างกับโลกียปัญญา โลกียปัญญานี้มันเหมือนกับทางวิชาการ สิ่งที่เราทำวิจัยเราทำได้ ทุกคนรู้ได้ ทุกคนบอกได้ ทุกคนทางวิชาการเข้าใจได้ แต่ถ้ามันเป็นวิปัสสนานะ มันไม่เข้าใจ ถ้าคนวิปัสสนาหรือคนที่มีความลึกซึ้งกว่ากัน คนที่ยังไม่ถึงเข้าใจไม่ได้ เข้าใจสิ่งนั้นไม่ได้ เข้าใจสิ่งนั้นไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันไม่เกิดความเป็นจริง เพราะมันไม่มีหัวใจใจ ไม่มีตัวจิตใจ ไม่เป็นสัมมาสมาธิใจ ไม่มีภวาสวะตัวภพ ตัวภพที่ออกไปค้นคว้า ออกไปรื้อหา

แต่ถ้าพิจารณาโดยโลกียปัญญา โลกียปัญญาใช้ใหม่ จิตเป็นธาตุรู้ เกิดมาเป็นมนุษย์ มนุษย์นี้มีภาษา มีสมอง มีความคิด โดยธรรมชาติของมัน มันต้องคิดอยู่แล้วเห็นใหม่ สิ่งที่เกิดขึ้นใครเป็นคนคิด มันมีอยู่แล้วใจ ของที่มันคิดอยู่แล้ว แล้วธรรมะพระพุทธเจ้ามีใช้ใหม่ มันก็สวมรอยใจ นี่ใจพอสวมรอยขึ้นมา มันก็ว่าสิ่งนั้นเป็นจริงตามธรรมะของพระพุทธเจ้า ใจ มันปลดเกี้ยวร้างแล้ว ว่าง ปลดเกี้ยวร้างเลย มันจะเสียโอกาสกับตัวเองนะ

แต่ถ้ามันเป็นธรรม มีครูบาอาจารย์คอยบอก เราทำความสงบของใจเข้ามา จะเป็นสมาธิอบรมปัญญาหรือปัญญาอบรมสมาธิ อยู่ที่ความถนัด อยู่ที่โอกาส อยู่ที่จังหวะ ไม่จำเป็นจะว่าต้องพุทโธ พุทโธ อย่างเดียว เพราะพุทโธอย่างเดียวนี่ มันก็ว่าอย่างอื่นจะเป็นไปไม่ได้ เพราะมันมีปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิก็มี แต่ต้องเป็นข้อเท็จจริง เป็นตามความเป็นจริงนั้น ถ้าเป็นตามความเป็นจริงนั้น พอมันเกิดขึ้นมาเห็นใหม่ สิ่งที่เกิดขึ้นมา มันเป็นสมณะหรือเป็นวิปัสสนา เราจะไปเคียดรื้อนสิ่งใดละ มันก็เป็นผลงานของเรา

เราจะไปรังเกียจแขนขาร่างกายเราทำไมละ แขนขาในร่างกายนี้สุขภาพของเรา ก็คือของเราใช้ใหม่ จิตของเรานี้ วิวัฒนาการ การผ่านของมัน มันก็ต้องมีศีล สมาธิ ปัญญาโดยธรรมชาติของมัน เราบอกเรารังเกียจมากแขนขาของเรานี้ เราไม่ต้องการเลย แต่มันอยู่กับเรานี้ทำอะไร สิ่งที่เป็นนามธรรม ความคิดของเรา มันอยู่กับเราอย่างนี้ แล้ววิวัฒนาการของมัน การพัฒนาการของมัน ที่มันจะพัฒนาการของมัน มันต้องเป็นอย่างนี้

ถ้าเป็นอย่างนี้เห็นใหม่ มันทำไปแล้ว มันเป็นจริตเป็นนิสัย เป็นอำนาจวาสนาของคนเห็นใหม่ คุณติ เวลาภาวนากัน จิตของคนที่มีมันสงบ มันสงบแล้วมันก็กณะอง เห็นใหม่ พอจิตสงบลงมา มันรู้มันเห็นแปลกประหลาดลึกลับมหัศจรรย์ สิ่งที่แปลกลึกลับมหัศจรรย์ ถ้ามันควบคุมมีสติปัญญา มีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ มันก็ไม่เสียหายอะไร เพราะมันเป็นธรรมชาติของจิตดวงนี้ จิตดวงนี้เขาได้สร้างอำนาจวาสนา เขาได้สร้างบุญกุศลของเขา มันเป็นธรรมชาติของมัน

ถ้าจิตดวงใดมันสงบโดยเรียบง่าย สงบโดยที่ว่ามันไม่เห็นนิมิตต่างๆ มันก็ไม่เสียหาย มันเป็นโดยคุณภาพของจิต มันเป็นโดยอำนาจวาสนาบาปกรรมกระทำที่สร้างมา ไม่ใช่ว่าทำพุทโธหรือกำหนดทำสมาธิแล้วมันจะติดนิมิต มันจะกำหนดอะไร มันก็เป็นกันหมดละ ในเมื่อคุณภาพของจิตเป็นอย่างนี้ จะไปทำสิ่งใดก็เป็นอย่างนี้

เราศึกษาธรรมะพระพุทธเจ้าไป ธรรมะสาธุการณะบอกว่า สิ่งต่างๆ เห็นใหม่ ถ้ามันเป็นสมณะ มันจะเกิดนิมิต มันจะไปทำให้ติดเสียเวลา จะติดไม่ติดมันอยู่ที่อำนาจวาสนา ความถูกต้องใจ มันสงสัยตัวเอง มันถามตัวเอง อันนี้คืออะไร อันนี้จริงหรือไม่จริง เวลาเราจิตมันสงบเข้าไปแล้วนะ เวลาจิตสงบเข้าไปเห็นสิ่งต่างๆ ถ้าเราไม่เข้าใจว่าสิ่งที่รู้ที่เห็นเป็นอะไร ให้ย้อนกลับไปถามจิตตัวเอง จิตตัวเองมันสร้างภาพนะ

นิมิตต่างๆ มันเกิดขึ้นมา เกิดจากจิต ถ้าจิตมันสร้างขึ้นมาแล้ว จิตมันหลอกจิตใจ มันสร้างภาพขึ้นมาแล้วถึง ภาพของตัวเอง แต่พอกลับไปถามมัน สิ่งที่เกิดขึ้นเกิดจากใครละ ถ้ามันไม่มีภาพ ไม่มีสถานที่ สิ่งใดก็เกิดไม่ได้หมด สิ่งที่เกิดขึ้นมานี้มันต้องมีเหตุมีปัจจัยของมัน มันต้องมีภาพ มีสถานที่ มันถึงมีภาพนั้นขึ้นมา แต่ถ้ามีสติขึ้นมาเห็นใหม่ ย้อนกลับมาที่

จิตนั้นจะตอบได้เลย ถ้ามันเป็นอำนาจวาสนาของคนที่ไม่เห็น รับรู้ต่างๆ ในโลกของใน วัฏฏะนี้

นั่นก็เป็นเพราะสายบุญสายกรรม ถ้าจะถามจิตก็รู้อีกแหละ ถ้าเราไม่รู้ ถ้าครูบา อาจารย์ท่านเคยมีประสบการณ์ของท่าน เราก็ถามท่าน นี่ พูดถึงถ้าทำความเข้าใจ ทำ สมถะแล้วมันจะมีอารมณ์ความรู้สึกที่ว่ามันเป็นโทษ มันเป็นโทษนะ คำว่าเป็นโทษ ทำให้ เรานั่นซ้ำ ทำให้กำลังของเรา ทำให้สมาธิของเรานี้อ่อนค่าลง อ่อนค่าไป แก่ค่าขึ้นมาพอเรา ทำมันคงขึ้นมาสมาธิมันจะมั่นคง แต่ถ้าเราใช้บ่อยมากหรือเราใช้ต่างๆ นี้ สมาธิมันจะเจือ จางไป

ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะคอยบอกขึ้นมา การกระทำต่างๆ การประพฤติปฏิบัติ ของทุกๆ คนมันจะมีอุปสรรค หน้าที่การงานของเรา ชีวิตของเรานี้มันจะราบรื่นจนไม่มี อะไรเป็นอุปสรรคเราเลยหรือ นี่พูดถึงชีวิตในปัจจุบันนะ แต่ในการประพฤติปฏิบัติมัน มากกว่านั้นอีกเพราะ เพราะกิเลสมันต่อต้านทุกๆ วิธีการที่กระทำ เราย่ำคิดนะว่าเรา ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้ว ทุกอย่างจะสะดวกสบาย เวลาเราปรารถนา เราทำคุณงามความดี แล้วมันจะเรียบง่าย มันจะสะดวกสบายไปหมด มันเป็นไปได้หรือไม่

มันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ กิเลสนะ กิเลสเกิดจากจิต กิเลสเป็นสิ่งที่มิมีชีวิตใหม่ คุณติ ในทางปริยัติเห็นใหม่ ที่เขาเขียนกันกิเลสเป็นยักษ์เป็นมาร มันเป็นอย่างนั้นใหม่ จิตเราเป็น สิ่งที่มีชีวิต ชาติรู้เป็นสิ่งที่มิมีชีวิต แต่แล้ววิชาที่ครอบงำมันอยู่ ที่มันเป็นอนุสัย มันนอน เนื่องมากับจิต มันครอบงำกันอย่างไร แล้วมันจะปล่อยเราหรือปล่อยให้จิตดวงนี้พ้นไปจาก อำนาจของมัน ในพระไตรปิฎกเห็นใหม่ ที่ว่ามารต่างๆ ต่อสู้กัน มันเป็นบุคคลาธิษฐาน

แต่ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ความคิด แล้วความคิดถูก คัดผิด แล้วมันมีทิฐิมานะ อะไรในใจ ตรวจสอบมาหมด เอามาตีแผ่แล้วตรวจสอบหมดเลย เอามาตีแผ่แล้วตรวจสอบ ขนาดไหน ถ้าเกิดปัญญาโดยวิปัสสนาญาณ ปัญหานี้มันทัน เพราะปัญญาในพุทธศาสนา คือ ปัญหารอบรู้ในกองสังขาร สังขารคือความคิด ความปรุง ความแต่ง แล้วปัญญามาตีแผ่ มันนะ สิ่งของมันอัดอัดขัดข้องในหัวใจสิ่งต่างๆ เอามาตีแผ่ๆ นี่ ทำอย่างนี้

มันถึงจะเป็นการต่อสู้กับกิเลส ไม่ใช่ปลดเกี้ยวร้าง รัฐธรรมะพระพุทธเจ้าหมดแล้ว ต้องทำความสุขสบายหมดแล้ว ทุกอย่างปลดวางหมดเลย วางหมดเลย ธรรมะเกี้ยวร้างทำให้เราเสียหายนะ แต่ธรรมะตามความเป็นจริง เอามาตีแผ่ เอามาต่อสู้กับมัน ต่อสู้กับใคร ต่อสู้กับกิเลสตัดความทะยานอยากในหัวใจใจ สิ่งที่มีมันเกิดมาในหัวใจเอามาตีแผ่ ตีแผ่ พอดีแผ่ขึ้นมา เราทุกคนปรารถนาความดีทั้งนั้น ทุกคนปรารถนาพ้นจากทุกข์ทั้งนั้น

แล้วทำไมมันไปไม่ได้ล่ะ ทำไมไม่พ้นทุกข์ มันไม่พ้นทุกข์เพราะสิ่งนี้มีมันเป็นอนุสัย มันนอนเนื่องมากับใจ จะคิดธรรมะขนาดไหน สิ่งนี้มีมันก็บวกมาตลอด แต่พอเราตีแผ่มัน เพราะเวลาเราตริกันในธรรม เพราะเราใช้ปัญญาของเราแล้ว มันมีสิ่งนี้เจือปนเข้ามาเห็นใหม่ มันก็ไม่เป็นมัจฉิมาปฏิบัติ มันไม่สะอาดบริสุทธิ์เห็นใหม่ เรารู้ เราค้น เราพิจารณาของเรา ชั่วแล้วชั่วเล่า ชั่วแล้วชั่วเล่า สิ่งต่างๆ ในการกลั่นกรองด้วยมรรคญาณนะ

ในการกลั่นกรองด้วยศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าปัญญานี้ใช้ปัญญามากเกินไป หรือใช้ปัญญาบ่อยครั้งเข้า พอสมาธิมันเสื่อมไป สิ่งที่เป็นปัญญานี้มันก็จะเป็โลก มันเป็สัญญา พอเป็นสัญญาขึ้นมา เห็นใหม่ เราถึงต้องทำความสงบของใจเข้ามา ให้มันมีกำลังมากขึ้น พอมันมีกำลังมากขึ้นเห็นใหม่ มันมีกำลังมากขึ้น ปัญญาที่จะเกิดขึ้นมามันก็จะรอบรู้ในกองสังขาร รอบรู้ในความคิด ความปรุง ความแต่ง นี่ตีแผ่บ่อยครั้งเข้า มันจะเห็นโทษ พอเห็นโทษขึ้นมา

นี่ไงครูบาอาจารย์ท่านพูดบ่อย กิเลสเรา หัวใจเรา ความคิดเรา ทำร้ายตัวเอง คนอื่นไม่มีหรอก คนอื่นทำร้ายเราไม่ได้เลย แม้แต่เขาจะติฉินนินทาขนาดไหน มันอยู่ข้างนอก เราจะรับรู้ก็ได้ จะไม่รับรู้ก็ได้ เขาชื่นชมเราขนาดไหน แต่เราก็เข้าใจผิด เข้าใจว่าเขาติฉินนินทาเรา หัวใจเราร้อนเห็นใหม่ ทั้งๆ ที่เขากล่าวชมเรา เขาปรารถนาดีกับเรา เขาปรารถนาดี เขาพยายามตักเตือน เขาให้คุณความดีกับเรา

แต่เพราะความเข้าใจผิดของเราเอง เห็นใหม่ ใครทำร้ายเรา ความคิดของเราเองทำร้ายเราเอง ถ้าความคิดเราทำร้ายเราเองเห็นใหม่ แล้วเรามาตีแผ่มัน เรามาต่อสู้กับมัน เราจะ

ต่อสู้กับสิ่งที่มาทำร้ายเรา มันทำร้ายเรานะ กิเลส อวิชชาเนี่ยมันอยู่ในหัวใจ มันทำร้ายเราให้เราเข้าไปถึงคุณธรรมที่ฟังที่จริงได้ยาก เราก็ต้องมีการกระทำ ต้องมีการกระทำ

ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาละ คุณสัทธรรม ผู้บริหาร ผู้ปกครองประเทศ ขึ้นไปปี ๒ ปีนะ โทรมหมดเลยนะ มันต้องดูแล มันเครียดมาก นี่พูดถึงงานทางโลก แต่งานในการประพฤติปฏิบัติ เวลาปัญญามันหม่นขึ้นมา เวลาใช้ปัญญา ปัญญาจะหม่นไปอย่างไร เวลาปัญญาที่มันจะฆ่ากิเลส มันเหนื่อยมาก ในการกระทำ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติครูบาอาจารย์ของเรานี้ ล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานจากหัวใจด้วย ล้มลุกคลุกคลานจากร่างกายของเราที่จะต่อสู้กับมันนี้ด้วย

เพราะถ้าร่างกายไม่แข็งแรง ในการประพฤติปฏิบัติจะเอาอะไรมาต่อสู้มัน ร่างกายก็ต้องแข็งแรง ต้องมีอาหาร ต้องมีสิ่งต่างๆ เพื่อบำรุงมัน เห็นไหมบำรุงพอประมาณ ถ้าเราบำรุงกันจนเกินไป มันก็เป็นธาตุ ๔ ชั้น ๕ ทับจิต ถ้ามีกำลังเหลือใช้ กำลังเหลือนี้มันก็จะกดทับจิต แล้วก็วงเหงาหาวนอน นั่งก็อ้าปากหาๆ นั่นละ ธาตุชั้น ๕ มันทับจิต มันไม่ให้จิตเป็นอิสรภาพ เราก็ผ่อนโดยมัชฌิมาปฏิปทา โดยความสมดุลของมัน เพื่อให้จิตมีอิสรภาพในการทำความสงบของใจเข้ามา

ในหัวใจเห็นไหม สิ่งต่างๆ ที่มันคิดขึ้นมาเนี่ย มันไม่มัชฌิมาปฏิปทา เพราะอะไร เพราะมันมีกิเลสใจ ระหว่างกิเลสกับธรรมต่อสู้กันในหัวใจของเรา เห็นไหม กิเลสกับธรรมนะ ถ้าเราต่อสู้ไป ถ้ากิเลสมีกำลังมากกว่า เราจะล้มลุกคลุกคลานเลย ล้มลุกคลุกคลานจากร่างกาย ล้มลุกคลุกคลานจากการประพฤติปฏิบัติ ล้มลุกคลุกคลานจากหัวใจ ล้มลุกคลุกคลานจากหน่อพุทธะมันตั้งขึ้นมาไม่ได้

เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นไปมันเสียใจนะ ต่อสู้เพื่อจะเอาจริง ต่อสู้เห็นไหม ธรรมะพระพุทธเจ้าเป็นธรรมะสาธารณะ เราพยายามต่อสู้ให้เราสู้จริง ให้เป็นสมบัติของเราบ้าง มันต่อสู้กันไปแล้วก็ล้มลุกคลุกคลาน มันเสียอกเสียใจนะ แล้วจะอย่างไร ก็ต้องสู้กับมันใหม่ ต้องหากำลังใจ หาสิ่งต่างๆ จะสู้ให้ได้ จะสู้ให้ได้ จะแพออย่างไรรู้จักจะสู้ เห็นไหม

ลี้มดุกคดุกคดานจากข้างนอก เราก็ใช้ข้อวัตรปฏิบัติคอยควบคุมดูแล แต่ถ้าลี้มดุกคดุกคดานจากหัวใจ มันทุกข์มาก เรายืนไม่ได้เลย เราทำอะไรก็ได้เป็นผลตั้งใจเลย แล้วทำไมมันเป็นแบบนี้ล่ะ เห็นไหม พอมันเป็นแบบนี้ เราก็ต้องตั้งสติของเรา มนุษย์ทุกคนก็เป็นแบบนี้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าชายสิทธัตถะท่านก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ของเราท่านก็เป็นมนุษย์เหมือนกัน ท่านเป็นมนุษย์แล้วท่านทำให้เราเป็นมนุษย์แล้วทำไมทำไมไม่ได้ล่ะ

ใช่! อานาจาสนาบาารมีของคนต่างแตกต่างกัน แต่อานาจาสนาบาารมีเราไม่มีเลย หรือ ถ้าอานาจาสนาบาารมีเราไม่มี ทำไมเรามีความสนใจล่ะ ทำไมเรามีการอยากประพฤติปฏิบัติล่ะ ถ้าเรามีอานาจาสนาบาารมี เราก็ต้องสู้กับมันเห็นไหม ไม่ให้หัวใจมันลี้มดุกคดุกคดาน เห็นไหม มันก็จะสู้ขึ้นมา การต่อสู้เห็นไหม การฆ่าที่ประเสริฐที่สุดคือการฆ่ากิเลสของเรา

ที่บอกว่าการต่อสู้ มันเป็นการรุกรานกัน มันเป็นการทำลายกัน การต่อสู้เพื่อให้กิเลสเราสงบตัวลง ไม่เป็นการรุกรานหรือ กิเลสส่วนบุคคลเห็นไหม เวลาบอกว่าพวกเราเกิดมาเห็นไหม จิตนี้เป็นนิพพานอยู่แล้ว มันมีจิตอยู่แล้ว จิตต้องเป็นนิพพาน ถ้าจิตเป็นนิพพานอยู่แล้วไม่ต้องมาเกิดก็ได้ เพราะเป็นนิพพานไปแล้วไม่ต้องมาเกิดเป็นมนุษย์เลย เพราะจิตเป็นนิพพานอยู่แล้วก็เข้านิพพานไปเลยสิ ทำไมยังมาเกิดเป็นมนุษย์อีกล่ะ นี่ไง ในเมื่อเวลาบอกว่าจิตเป็นนิพพานอยู่แล้ว เรายังคิดว่ามันยังมีอยู่กับเราเห็นไหม

ที่นี้สิทธิตีเรีภาพมันมีอยู่กับเราแล้วนี่ ถ้าเราจะให้มันเป็นนิพพานขึ้นมาให้ได้ เราต้องต่อสู้กับมันเพราะมันมีนิพพานไม่ได้หรอก เพราะมันยังเวียนตายเวียนเกิด เกิดมานี้มันจะนิพพานได้อย่างไร เพราะมันมีวิชชามันถึงมาเกิดใช้ใหม่ ถ้าเกิดขึ้นมาแล้ว ในการกระทำ เพราะเรามาศึกษาธรรม เราเกิดแล้วมีโอกาส เกิดมาแล้วพบธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดมาเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธในกึ่งพุทธกาลที่มีการปฏิบัติกำลังรุ่งเรืองขึ้นมา รุ่งเรืองขึ้นมาเราก็สู้กับเราสิ

นี่ไง ธรรมมาวูช เกิดสติธรรม เกิดสมาธิธรรม เกิดปัญญาธรรม จะเข้าไปต่อสู้กับกิเลสของเรา เราก็ตั้งใจของเรา จงใจของเราเข้าไปต่อสู้ ต้องต่อสู้ชัดเจน ต้องทุกอย่าง อย่างเลย แล้วเราจะดีเอง คนที่ยืนยันหมั่นเพียร คนๆ นั้นจะไปถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้ คนจะล่วงพ้นทุกข์ได้ด้วยความเพียร ความวิริยะอุตสาหะ ไม่มีใครเคยล่วงพ้นทุกข์ได้ด้วยความมั่งง่าย คนมั่งง่าย คนเอารัดเอาเปรียบ คนจะเอาสะดวกสบาย คนๆ นั้นจะเข้าถึงธรรมไม่ได้หรอก เพราะสิ่งที่ว่ามั่งง่าย การเอารัดเอาเปรียบนี่มันกิเลสทั้งนั้น

เอากิเลสไปแก้กิเลส มันเอาวิธีไหนมีละ เอาความสกปรกไปล้างความสกปรก มันเอาที่ไหนมี มันก็ต้องเอาความสะอาดไปล้างความสกปรกซะใหม่ ทุกคนก็เกี้ยว ทุกคนเบื้อหน้ายทั้งนั้นละ นี่คือกิเลส เราก็ต้องยืนยันหมั่นเพียร เราต้องมีความมุมานะ เราต้องมีความอุตสาหะ นั่นคือธรรม เอาธรรมไปต่อสู้กับกิเลส เอาความยืนยันหมั่นเพียร เอาสติปัญญาไปต่อสู้กับมัน ถ้าต่อสู้กับมันเห็นใหม่ คนที่มีความเพียร คนที่มีความวิริยะอุตสาหะต่อสู้ มันได้ต่อสู้ให้มันสงบตัวลง สงบตัวลง ให้ได้หายอกหายใจบ้าง

ในการภาวนาแล้วก็ขอให้ได้ลิ้มรสของธรรมบ้าง นี่พอจิตสงบขึ้นมา ก็ อิม โอิโล่ง สุขสบาย แล้วของอย่างนี้จะบอกใครได้ แล้วของอย่างนี้ใครจะรู้กับเราได้ มันรู้ได้จากแววตา รู้ได้จากความสุขของเราไง ถ้าความสุขของเรา ความสุขอย่างนี้ ทุกข์ควรกำหนด แล้วสุขควรทำอย่างไรละ สุขมันก็เสวยไง เพราะมันเป็นความสุขของเราอยู่แล้ว แต่ความสุขอย่างนี้ถ้าเราประมาทเดินเลื้อ มันก็เป็นอนิจจัง สรรพสิ่งมันแปรปรวนหมด มันมาอยู่กับเราไม่นานหรอก

เพราะเราลงทุนลงแรงขนาดนี้ มันถึงได้ผลตอบแทนอย่างนี้มา ถ้าผลตอบแทนอย่างนี้มา เราจะรักษามันต่อไป เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านสอนไว้ ให้ชำนาญในวสี ถ้าเราชำนาญในเหตุ เรามีเหตุมีผลของเรา มีสติปัญญาของเรา เรารักษาของเรา สิ่งนี้หายไปไม่ได้หรอก ถ้ารักษาเหตุดี ตักน้ำใส่ตุ่มตลอดเวลา น้ำจะพร่องจากตุ่มนั้นไหม นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันว่าง จิตมันมีความสงบอย่างนี้ ความสงบนี้เกิดขึ้นมาจากอะไร เกิดขึ้นมาจากความเพียรอย่างไร เกิดขึ้นมาจากสติปัญญาอย่างไร

สติปัญญาอันนั้น มันสร้างความสงบอย่างนี้ ถ้าสติปัญญาอย่างนั้นพอเราใช้บ่อยครั้ง เข้า ใช้สติปัญญาอย่างเดิมเลย เพื่อจะให้มันมีความสงบอย่างนี้ ทำไมมันไม่ได้ความสงบล่ะ มันจะได้ยาก ได้ยากเพราะอะไร เพราะเราเคยได้ลิ้มรสของความสงบแล้ว กิเลสนี้มันรู้ทัน กิเลสมันรู้เลย ความสงบอย่างนี้มันเป็นธรรม จิตดวงนี้ได้ธรรมารส จิตดวงนี้พยายามมีความ ศรัทธา มีความมั่นคง จิตดวงนี้พยายามจะฝึกฝนตัวเอง

กิเลสนะ โดยค้นหาความทะยานอยาก มาร มันก็เข้ามาต่อรอง คำว่าต่อรองของมัน ก็ว่ามันใช้เหตุใช้ผลต่อรองเหมือนกันนะ ทำอย่างนี้จะเป็นอย่างนั้น ทำอย่างนั้นจะเป็นอย่าง นั้น มันต่อรองไง ต่อรองให้เราฟันเพื่อน ต่อรองให้เราเม้งง่าย ต่อรองให้เราทำไม่ทำจริงจัง นี้ พอมันต่อรองขึ้นมา เราก็ทำเหมือนเก่าเลย ทำเหมือนเก่าเปี้ยะ เวลาเหมือนกัน ทุกอย่าง เหมือนกันเลย ทำไมมันไม่สงบล่ะ ทำไมมันไม่ได้ผลล่ะ เห็นไหม กิเลสมันหลอก เราก็เหนื่อย เนื้อดำใจ

ในการกระทำ ให้ชำนาญในวสีให้เป็นปัจจุบันธรรม ถ้าผู้ที่ประพฤติกฎปฏิบัติบ่อย มัน จะชำนาญในวสี คำว่าชำนาญในวสีมันกำหนดได้เลยนะ กำหนดปั๊บ กำหนดแล้วปล่อย ปล่อยฟรีเลย เป็นธรรมชาติของมัน ปล่อยฟรีเลยนะแต่ต้องมีสตินะ ปล่อยฟรีเลยแต่ถ้าเรา คาดเราหมายต่างๆ มันไม่หลงหрок มันไม่หลง มันต้องเป็นสังขธรรม สัจจะ อริยสัจ สัจจะมัน เป็นความจริงของมันอยู่แล้ว แต่เพราะมีค้นหาความทะยานอยากมากอแยงหน้าแยงหลัง มันทำให้ความเป็นจริงมันไม่เกิด

ดูความคิดของเราสิ พอคิดขึ้นมานี้เป็นอดีตอนาคตไปแล้ว เพราะความคิดออกมาจาก อะไร พลังงานนี้ออกมาจากไหน ออกมาจากจิต แล้วพอคิดมันไป นั่นนะมันไม่เป็น ปัจจุบันหрок แต่ถ้ามันสงบเข้ามาเห็นไหม สงบนิ่ง นั่นนะปัจจุบัน แล้วปัญญาที่เกิดปัจจุบัน จะเกิดอย่างไร ปัญญาในปัจจุบัน ตัวจิตเห็นไหม ดูจิตสิ สิ่งที่เคลื่อนที่ได้เร็วที่สุด แล้วมัน หยุดนิ่งที่สุด แล้วปัญญาเกิดในขณะนั้น ขณะนั้นที่ขึ้นมาเห็นไหม

ถ้าเกิดขณะนั้น ที่ว่าพิจารณากาย ถ้าไม่มีจิตพิจารณากาย ความคิดอันนั้นมันเป็น โลกียปัญญา กิดแบบวิทยาศาสตร์ไง วิทยาศาสตร์ให้ค่าได้หมดละ ร่างกายมนุษย์ พอตายไป

แล้วก็วันเนา กระดูนี่ถ้ามันไม่ได้ทับถมด้วยสิ่งใด มันต้องย่อยสลายเป็นธรรมดา ถ้าทับถม โดยที่มันตกผลึกแล้ว มันอาจเป็นฟอสซิลต่างๆ มันก็ว่าไปได้หมดละ นี่วิทยาศาสตร์พิสูจน์ ได้หมดเลย แล้วได้อะไรล่ะ เพราะเป็นวิทยาศาสตร์ไง มันเป็นอดีต อนาคตไง มันเป็นสิ่งที่ ออกไปนอกหัวใจไป

แต่ถ้ามันเป็นธรรม ธรรมมันเกิดจากไหน ธรรมมันเกิดมาจากใจ ถ้าใจสงบเข้ามา มัน พิจารณาของมันขึ้นมา มันสำรอก! เพราะใจมันมีชีวิต เพราะใจมันเป็นสิ่งที่เสวย สิ่งที่เสวย เข้ามามันก็ได้ วิปยุต สัมปยุตขึ้นมา มันรับรู้ของมัน มันคลายตัวของมันได้ แต่ซากฟอสซิล มันไม่มีชีวิต มันจะได้ประโยชน์อะไรขึ้นมาล่ะ จิตเวลามันสงบเข้ามา มันพิจารณาของมัน เห็นใหม่ มรรคญาณ คูสิ มันเข้าไปทำลายตัวของมันเอง มันวิปยุตเข้าไป สัมปยุตคายออกมา

แล้วมันเหลือสิ่งใคร่อดออกมาจากการสัมปยุตเข้าไป การวิปยุตออกมามละ แล้วมัน เหลือสิ่งใดละ สิ่งใดมันเป็นไปละ นี่ไง สิ่งที่มีมันเป็นไป ถ้าปัญญาปัจจุบัน มันจะเห็นของมัน มันจะเห็นการกระทำ มันมีการกระทำ สมาริก็ต้องทำสมาริ ใช้ปัญญา มันต้องมีปัญญาเป็น สัมมาสมาริ เป็นสัมมาสมาริขึ้นมา มันหนุนขึ้นมา ถ้ามีสมาริที่มั่นคง สมาริสัมมาทิฎฐิ ทำให้ เกิดปัญญา เป็นสัมมาทิฎฐิ สัมมาทิฎฐิพอใช้ปัญญา ปัญญาที่เกิดสัมมาทิฎฐิขึ้นมา มันจะทำ ให้จิตนี้ออกวิมุตติหลุดพ้นจากกิเลสไปได้

นี่ไงการกระทำอย่างนี้มันมีการกระทำ มันไม่ใช่ปลดเกียร์ว่าง ธรรมะเกียร์ว่าง มันทำ ความเสียหายให้การปฏิบัติของตัวเอง แต่ถ้าเรามุมนะบาคบั้นของเรา มันจะทุกข์จะยาก มัน ทุกข์ยากนะ เราเกิดมาก็ทุกข์ยากอยู่แล้ว พอเกิดมาทุกข์ยากเห็นใหม่ ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์ เป็นความจริง แต่ทุกข์เป็นความจริงมันแบบว่าเราอยู่ในสังคม สบายดีใหม่ สบายดีค่ะ สบายดีใหม่ สบายดีครับ มันสบายดี สบายจริงหรือเปล่า แต่มันเป็นมารยาทสังคมใช้ใหม่ บอกรบายดีครับ แต่หัวใจทุกข์ร้อนมาก หัวใจนี้หมักหมมมาก

แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันทิฎฐิโก ไม่ต้องมาถาม สบาย ไม่สบายมันเรื่องของฉัน สบายไม่ใช่เป็นเรื่องของจิตดวงนี้ จิตดวงนี้จะเป็นจะตาย มัน ควบคุมได้อย่างไร ถ้าควบคุมไม่ได้มันก็หมุนเวียนตายไป มันจะรู้แจ้งของมันหมดใช้ไหม รู้

แจ้งของมัน มันสำรอกคายออกมาเป็นชั้นเป็นตอน มันสำรอกคายออก คายออกด้วยอะไร ด้วยมรรคญาณ มรรคสามัคคี สมุจเฉทปหาน ขาด ขาด ขาด นี่เห็นใหม่

จิตนี้โค่นก้นออกมาจากอริยสัจ ถึงที่สุดแล้วนะ ถ้าจิตมันก้นออกมาจากอริยสัจ เห็นใหม่ อนาคตเป็นเรือนว่างหมดเลย เห็นใหม่ เธอจงมองโลกนี้เป็นความว่าง แล้วกลับมา ถอนอรรถานุกฎิ เห็นใหม่ โลกก็ว่าง ข้างนอกว่างอยู่แล้วแต่หัวใจไม่ว่าง ถ้าถอนอรรถานุกฎิ ถอนทิฎฐิ ความรู้ความเห็นอันนั้นเห็นใหม่ ข้างนอกว่างอยู่แล้วเห็นใหม่ ข้างในก็ว่าง ถ้าข้างในว่างนะ แล้วจิตอยู่ ในเมื่อทำลายหมดแล้ว จิตอยู่ที่ไหน อาสเวหิ จิตฺตานิ วิมุจฺจิง สุตติ ความเป็นจริงของมัน มันอยู่ที่ไหน

ถ้ามีความเป็นจริงขึ้นมาเห็นใหม่ ถ้าความจริงมันเกิดขึ้น มีความจริงมีการกระทำ เรา จะปลดเกี้ยวร้างเฉยๆ ปล่อยมันว่างไปเฉยๆ มันเป็นไปได้อย่างไร มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ แต่ถ้ามันเป็นความจริงเห็นใหม่ สิ่งที่เป็นไปได้มันก็เป็นธรรมะปฎิรูปติ ธรรมะของเขา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมะสาธุการณะ สิ่งที่เป็นสาธุการณะ เพราะสิ่ง ที่เป็นธรรมะสาธุการณะ พุคฺคธรรมะสาธุการณะได้หมด ธรรมะพระพุทฺธเจ้าเณ ห้ามเถียงนะ! นี้ ธรรมะพระพุทฺธเจ้า

ใช่! ธรรมะพระพุทฺธเจ้า แต่หัวใจของเรา มันไม่มีการกระทำอย่างนี้ การกระทำมรรค ญาณเข้าไปทำลายตัวมันเองนะมันไม่มี ถ้ามันไม่มี สิ่งต่างๆ ที่พูดออกมา มันไม่เป็นความจริง ถ้าไม่เป็นความจริงเห็นใหม่ มันก็ธรรมะพระพุทฺธเจ้าเณ แล้วปลดใจให้ว่างอย่างนั้นไง ถ้าปลดใจให้ว่างอย่างนั้น แล้วตัวเองละ ตัวเองว่างจริงหรือเปล่า มันก็ว่างไม่จริง ถ้าว่างจริง ขึ้นมานี้ สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมา มันอธิบาย มันแยกแยะได้ทั้งนั้นนะ

ความแยกแยะ เพียงแต่ว่าวุฒิภาวะที่ไม่มีความรู้จริง เห็นใหม่ ทุมมสาธุการุณา เอตมมัม คลมุตฺตมัม อเสวนา จ พาลานัม พุคฺคแสดงธรรมะกับคนพาล ไม่มีประโยชน์หรอก เพราะว่า อะไร เพราะวุฒิภาวะเขาไม่รู้ไม่เห็น แล้วพวกกันเหมือนคนตาบอดกับคนตาดีคุยกัน คนตา บอดจะจับสิ่งใดไม่ได้ รู้เห็นสิ่งใดไม่ได้ แต่ความสงสัยเยอะมาก คนตาดีมองไปชัดเจนแจ่มแจ้ง แล้วพวกตามันได้หมดเลย เห็นใหม่

อเสวนา จ พาลานํ ปณฺฑิตานญจ เสวนา คนที่รู้ด้วยกัน คนที่เห็นด้วยกัน เหมือนกัน
 ทั้งนั้น พูดได้เหมือนกัน จับต้องได้ ธรรมะนี้จับต้องได้ นี่ไง มันต่างกันตรงนี้ไง มันต่างกัน
 ที่ว่า เวลาพูดธรรมะ ที่ว่าธรรมะเป็นสาธารณะ ทุกอย่างเป็นสาธารณะ นี่มันพูดกับคนตาบอด
 เพราะพูดแล้วไม่มีใครรู้นะ แต่ถ้าคนรู้ ตาไม่บอด ตาไม่บอดเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้เป็น
 ธรรมะสาธารณะไง แล้วธรรมะส่วนบุคคลละ ธรรมะของใจดวงที่รู้ละ มันต้องมีตรงนี้ขึ้นมา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ เห็นไหม คุณติ พระสารีบุตร พระ
 โมคคัลลา สิ่งต่างๆ ที่มันเกิดขึ้นมา พระพุทธเจ้าไปสอนนะ พระพุทธเจ้านี้ไปโดยฤทธิ์โดย
 ไปสอนพระโมคคัลลานั้น พระพุทธเจ้าเทศนาว่าการกับหลานพระสารีบุตร พระสารีบุตร
 เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา ขณะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเห็นไหม เป็นพระอรหันต์เพราะอะไร
 เพราะการฟังเทศน์นั่น การฟังเทศน์นั่น จิตมันเดินตามไปนั่น จิตมันมีการกระทำของมัน มัน
 มีเหตุมีผล มันต้องมีที่มา มันต้องมีวิทธานิพนธ์ทั้งนั้น

คนที่จะเป็นพระอรหันต์ คนที่จะมีคุณธรรมในหัวใจ มันต้องมีการกระทำทั้งหมด!
 มันไม่มีการปลดเกี้ยวร้างแล้วเป็น ไม่มี! มันต้องเป็นของมันขึ้นมาทั้งหมด ถ้ามันเป็นของมัน
 ทั้งหมด อันที่เป็นขึ้นมา นั่นนะ คนเป็นเองทำไมจะพูดไม่ได้ เราเป็นคนทำซะเอง แล้วเราพูด
 ไม่ได้ นี่ไงพระปัจเจกพุทธเจ้าสอนไม่ได้ ต้องพระพุทธเจ้าเท่านั้น พระปัจเจกพุทธเจ้าสอน
 ได้ คนทำเป็นสอนได้หมด แต่สอนได้ในชีวิตของพระปัจเจกพุทธเจ้า เพราะคนทำเป็น คน
 ทำเป็นก็สอนตามนั้น

แต่บารมีมันไม่เท่ากับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม ที่วางศาสนาไปอีก
 เพราะอะไร เพราะได้บัญญัติศัพทศัพท์ขึ้นมา เพราะถ้าคนเป็นขึ้นมา เขาก็พูดสื่อตามความ
 เข้าใจ สื่อตามความเข้าใจอันนั้น อันนั้นมันสื่อได้เพราะความรู้อันนั้นมันสื่อได้ มันบอกได้
 มันบอกแยะได้ เหมือนกับทางช่าง เราบอกเขาได้ วิธีการทำเราบอกเขาได้ทั้งนั้นนะ แต่เขา
 จะทำได้ ไม่ได้ นั่นอีกเรื่องหนึ่ง เห็นไหม

นี่ก็เหมือนกัน คนที่มันเป็นช่าง มันต้องทำได้ มันต้องพูดได้ ถ้าพูดไม่ได้เป็นช่างได้
 อย่างไร เป็นช่างไม่มีเครื่องมือการช่างเลย เป็นไปไม่ได้ คนที่จะทำการช่าง มันก็ต้องมี

เครื่องมือเครื่องมือของมัน เครื่องมือเครื่องมือที่เราจะไปทำ จะเป็นเลื่อย จะเป็นอ้อก จะไปต่างๆ มันต้องมีเครื่องมือ ไม่มีเครื่องมือมันเอาอะไรไปทำ ไปนั่งคูหรือ ไปนั่งคูมันจะเสร็จขึ้นมาได้ไหม ปลอดภัยว่างใจ นั่งคูใจ เนมิตขึ้นมาเลย มันจะเป็นโครงสร้าง เป็นทั้งหมด ไอ้มันเขียนแปลน เขียนได้ในกระดาษนะ แต่โครงสร้างของบ้านเรือนมันเป็นไปได้

แต่ถ้าเป็นจริงนะ มันมีการกระทำนะ แล้วแสวงหา นี่ให้เราตั้งใจ เราอุทิศสำหรับประพฤติกปฏิบัติกัน ประพฤติปฏิบัติเพื่อใคร เห็นไหม เวลาเราไปทำสิ่งต่างๆ ที่ทำร้ายตัวเอง คุณ คนกินเหล้ามาขานี้เขากินเข้าไปเพื่อทำร้ายร่างกายเขาทั้งนั้นนะ เขาว่าเขามีความสุขของเขา เราพยายามจะหาศีล สมาธิ ปัญญา สิ่งที่ทำให้ใจมันเรียกร้องปรารถนา แล้วเรามาประพฤติปฏิบัติ นี่เราเป็นคนดี หรือเราเป็นคนสิ่งโลกเขาบอกว่าไม่สู้สังคม

โลกเขาบอกว่า เราเป็นคนหลบหน้าหลบตาสังคม ไม่จริงจังกับเขา เห็นไหม นี่คนโง่มากหรือคนฉลาดมาก คนโง่ในโลกนี้นะมาก คนโง่โง่ แต่เขาคิดว่าเขาฉลาด เขาฉลาดในตัวของเขา เขาพยายามแสวงหาเพื่อความมั่นคงในชีวิตของเขา แต่เขาไม่รู้หรอก ว่าสิ่งที่เขาแสวงหานั้น มันจะได้พึ่งพาอาศัยมากน้อยได้ขนาดไหน แต่พวกเรานี้ที่มาประพฤติปฏิบัติ เขาว่าโง่ เกิดมาก็ทุกข์อยู่แล้ว ทำไมต้องไปอยู่ให้มันทุกข์มันยากอีก ทำไมต้องทำตัวให้ลำบากขนาดนั้น ก็ทำตัวลำบากขนาดนี้ ก็เลสมันยังไม่ยอมเลย

เราไม่ใช่ทำตัวให้ลำบากอย่างนั้น เพราะเรานะ ก็เลสมันก็เป็นเรา สรรพสิ่งก็เป็นเรา มันแยกออกจากกันไม่ได้ แต่เราพอปฏิบัติ เวลาทำเราจะแยกกิเลสกับเรานี้ออกจากกันให้ได้ ถ้าจิตมันสงบลง กิเลสมันผลอ เราก็ได้สงบลงเป็นสมาธิ เป็นต่างๆ นี่กิเลสมันผลอนะ แล้วถ้ากิเลสมันตื่นขึ้นมาละ มันไม่ยอมให้เราทำได้อย่างนั้นอีกหรอก มันก็ต้องกวนเราตลอดเวลา เราก็พยายามทำของเรา จนชำนาญในวิธีนะ คนชำนาญการ คุณ ผู้ที่ชำนาญนะเขาทำอะไรด้วยความคล่องแคล่วของเขามาก

จิตเราวิวัฒนาการ ภาวนาจนมันชำนาญ นี่คำว่าความชำนาญมันต้องใช้เวลาเท่าไร ความชำนาญเห็นไหม คุณใช้เวลาประพฤติปฏิบัติ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี นี่มันอยู่ที่คนมีอำนาจวาสนามาก วาสนาน้อยขนาดไหน ความชำนาญของเรา ถ้าเรารู้จังหวะ รู้โอกาสของเรา เรา

ทำของเราให้ดีๆ มันจะชำนาญขึ้นมา ดีขึ้นมา ดีขึ้นมา มันทำได้ ถ้ามันทำไม่ได้นะ พระพุทธเจ้าไม่สอนหรอก พระพุทธเจ้าสอนเรา เห็นพระพุทธเจ้าหรือสัตว์ขนสัตว์ สัตว์โลก แล้วเราเป็นชาวพุทธ พระพุทธเจ้าสอนเรานี้เราทำไม่ได้หรือ

หลวงตาท่านพูดบ่อย ประพฤติปฏิบัติไปเถอะ ถ้าไม่ได้จริงจะพาไปฟ้องพระพุทธเจ้า เห็นไหม พระพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ขนสัตว์ ให้พวกเรามีการกระทำขึ้นมา เราตั้งใจจริง ทำจริงของเราขึ้นมาให้มันเป็นความเพียรชอบ เราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียรนะ มีความวิริยะอุตสาหะ คนโง่ คนทางโลกเขาจะติเตียนมันเรื่องของเขา เรารู้ว่าเราทำอะไร เรารู้ว่าเราทำเพื่อใคร เราทำอะไร เราทำเพื่อเรา เห็นไหม เราทำเพื่อเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เพื่อความพ้นทุกข์ เพื่อความสุขเป็นนิรันดร์กับหัวใจของเรา เอวัง